

I. tiskovna konferenca Naše poti

Problematika živinoreje in viška proizvodnje mesa

Regresirajmo meso za doma- čo potrošnjo!

Kot smo napovedali že v prejšnji številki Naše poti, je uredništvo sklicalo tiskovno konferenco, da bi širje osvetlili problematiko živinoreje in viška proizvodnje mesa, ki je nastala z zaporo izvoza mesa v Italijo in druge dežele Evropske gospodarske skupnosti (EGS). Problem, ki je tako nastal, je zdaleč prerasel meje posameznih hlevov, organizacij združenega dela ali celotnega združenega kombinata; razsežnosti tega problema so tako velike, da se o njem ne moremo pogovarjati niti v republiškem merilu, pa tudi na ravni federacije so rešitve izredno težke.

Ker bo zapora izvoza mesa v Italijo izredno močno vplivala na poslovne rezultate mnogih kmetijskih in mesnopredelovalnih delovnih organizacij — če ne celo na rezultate vseh takih organizacij v Jugoslaviji, smo skušali za bralce Naše poti — tako člane naših delovnih skupnosti kot tudi kmetovalce kooperante — ta problem osvetliti, kolikor je pač znotraj naše sestavljene organizacije združenega dela mogoče.

Tako smo na tiskovni konferenci, ki je bila v torek, 3. septembra 1974, v sejni dvorani Agrokombinata Maribor — nanjo smo bili povabili vrsto naših strokovnjakov, ki so v prostem razgovoru — seveda ob okvirnih vprašanjih, ki jih je vsakdo prejel — pojasnili probleme, ki so nastali, nakazali po tudi nekaj možnih rešitev.

Naše prve tiskovne konference so se udeležili:

1. Ivan Kavčič, vodja komerciale TOZD Kmetijska zadruga Maribor — Agrokombinat Maribor;

2. Zvonko Knez, vodja komerciale TOZD Kmetijstvo Agrokombinata Maribor;

3. Franc Slamič, direktor tovarne mesnih izdelkov Košaki Maribor;

4. Marija Dreu, dipl. inž., vodja živinoreje Agrokombinata Maribor;

5. Karl Krajnc, inž., vodja komerciale Agrokombinata Lenart;

6. Marjan Brglez, inž., vodja komerciale Kmetijskega kombinata Ptuj;

7. Jure Pajič, dipl. inž., vodja živinoreje TOZD Kmetijstvo Kmetijskega kombinata Ptuj;

8. Zoran Lešnik, novinar za kmetijstvo RTV Ljubljana, radijska postaja Maribor;

9. Milan Cilenšek, novinar SOZD, Kmetijsko prehrambeni kombinat Ptuj.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Letos: 7410 ton prvovrstnega sadja

V teh dneh intenzivno obiramo sadje. Breskve, ki so poletni sadež, so sicer že pospravljene, toda glavna sadna sezona se šele pričinja; sedaj so na vrsti hruške, in ko bodo te obrane, bomo obirali jabolka.

Letošnja letina bo takale: hrušk bo 148 vagonov, jabolk 575, breskev, katerih sezona je že mimo, pa je bilo skupno 18 vagonov. Vsega skupaj bo znašala letošnja sadna letina v združenem kombinatu 741 vagonov ali 7410 ton — seveda izključno prvovrstnega namiznega sadja.

Posamezni kombinati so ali bodo imeli naslednje količine sadja: Lenart: 75 vagonov hrušk in prav toliko jabolk — skupno torej 150 vagonov sadja; Maribor: 3 vagoni breskev, 50 vagonov hrušk in 450 vagonov jabolk — skupno 503 vagoni; Ptuj: 15 vagonov breskev, 23 vagonov hrušk in 50 vagonov jabolk — skupno 88 vagonov.

Na sliki: obiranje hrušk na plantažah Agrokombinata Lenart v Selcah. M. C.

(Nadaljevanje s 1. strani)

Okvirna vprašanja, po katerih je potekala konferenca, so bila:

1. Kdaj so se začeli problemi z viškom proizvodnje mesa?

2. Kako je problem viška mesa odseval v posameznih delovnih organizacij, združenih v SOZD Kmetijsko prehrabeni kombinat?

3. Ali lahko konkretno navedete dosedanjo škodo, ki je nastala v vaši organizaciji združenega dela v zvezi z zaporo izvoza mesa v Italijo oziroma v druge dežele EGS?

4. Kako odseva tako imenovana mesna kriza pri živino-rejcih kooperantih?

5. Kaj ste že storili in kaj še nameravate storiti za omilititev tega hudega problema?

6. Ali so živinorejci nasploh dovolj in primerno stimulirani za vzrejo in prodajo živine?

7. Hladilnice so polne mesa, pa tudi hlevi so polni živine za zakol. Ali bi pocenitev mesa rešila vsaj sedanjo krizno situacijo? In če — za koliko bi bilo moč pričakovati pocenitev mesa?

8. Kako je že ukrepal Zvezni izvršni svet ob tem izredno perečem problemu? In kaj pričakujete, da bo zvezni organ še storil, da bi bila sedanja situacija odpravljena ali vsaj omiljena? Ali pa: kaj pričakujete, da bi Zvezni izvršni svet moral storiti?

9. Kako si razlagate tale paradoks: hlevi polni, hladilnice polne, v mesnicah pa slaba iz-

bira ali celo pomanjkanje mesa?

10. In kaj menite, za koliko bo ta huda situacija znižala celotni dohodek vsega združenega kombinata oziroma organizacij združenega dela v kombinatu?

Udeleženci konference so tako le pojasnili problematiko v svojih organizacijah:

Za uskladiščenje mesa primanjkuje skladišč

Franc Slamič: Višek proizvodnje mesa se je pravzaprav začel z ustavitvijo izvoza mesa v Italijo. Težave so sicer bile tudi prej, vendar niso bile tako pereče. In tako smo tudi mi bili pred hudim vprašanjem: kako rešiti nastale probleme? Problem je postajal iz dneva v dan bolj pereč, in mi ga sami nismo mogli reševati. Tako smo skušali plasirati čimveč mesa na domači trg pa tudi na tržišča, ki sicer še niso obstajala. Pri tem pa žal nismo imeli uspeha, ker to ni bilo odvisno od tovarne mesnih izdelkov, temveč od drugih dejavnikov, ki tega problema niso predhodno predvideli.

Tudi če bi želeli meso poceniti, tega problema ne bi rešili.

Nekateri (v mislih imam Zvezno direkcijo za rezerve živil) skušajo ta problem reševati tako, da uskladiščujejo meso v državi in pri sosedih. Vendar je situacija taka, da niti v državi niti v sosednjih državah ni ustreznih skladišč.

V Sloveniji oziroma v celotni Jugoslaviji je položaj tak,

Najnovejši podatek o letošnji žetvi

6,271.000 ton pšenice

Zvezni izvršni svet je na seji 6. septembra 1974 med drugim obravnaval tudi informacijo, da smo letos pridelali šest milijonov 271 tisoč ton pšenice, kar je doslej največji jugoslovanski pridelek. Mlini in zvezna direkcija za rezerve živil so odkupili kakih 2,6 milijona ton pšenice.

Na seji so poudarili, da je treba že zdaj ukreniti vse potrebno, da bi bil prihodnji pridelek tako dober ali še boljši, zagotoviti je treba dovolj reprodukcijskega materiala in obratnih sredstev za prihodnjo setev.

ZIS je opozoril, da nekatere delovne organizacije in poslovne banke niso dovolj angažirane pri odkupu ponujene pšenice. Ugotovili so, da zvezni direkciji za rezerve živil ne bo treba prodajati pšenice iz rezerv vse do konca aprila 1975.

Večer, 7. septembra 1974

da ni niti enega kvadratnega metra več praznega prostora, hladilnice pa, v katerih je bilo doslej uskladiščeno meso, se v teh dneh pripravljajo na uskladiščenje sadja ter nas z mesom tiščijo ven. Kako bomo to rešili, trenutno še sami ne vemo. Edina rešitev je v tem, da meso zamrznemo in ga iz Jugoslavije odpeljemo. Vendar kam — ko pa so tudi zunaj skladišča polna!

Žal ne morem povedati natančne številke, vendar sodim, da je zapora izvoza mesa povzročila pri nas škode približno za šest do osem milijonov dinarjev (seveda novih, op. ur.) — za toliko se bo namreč zmanjšal naš dohodek.

Na vprašanje, kaj smo že storili in kaj še bomo za omi-

litev tega hudega problema, bi odgovoril, da iščemo skladišča — predvsem v bližnjem okolju. S hladilnico Bohova imamo namreč sklenjen tak dogovor, da smemo toliko mesa pripeljati, kolikor ga odpeljemo.

Zvezni izvršni svet je s svojimi materialnimi rezervami skušal krizo rešiti tako, da odkupuje meso po ceni, ki je dooločena; ni pa ZIS mogel preskrbeti skladišč, in s tem problema tudi ni rešil.

Mesa občutno ne bi mogli poceniti

Umestno je vprašanje, če bi rešili mesno krizo s pocenitvijo mesa. Po mojem mnenju to ne bi bila rešitev problema, če mesa ne bi občutno pocenili. Občutno pa mesa ne moremo poceniti, ker je cena živine visoka. Lahko bi ga pocenili edino na ta način, da bi meso regresirali iz materialnih rezerv — tako kot je bilo regresirano tudi meso, namenjeno za izvoz. Toda to smo zamudili — turistična sezona je za letos končana, zaradi česar je tudi manjša potrošnja mesa, in tako je upanje na regresiranje iz materialnih rezerv minimalno.

Menim, da v mesnicah ne primanjkuje mesa. Morda primanjkuje posamezne vrste mesa — npr. svinjskega, za katerega pa vemo, da prehajamo v situacijo, v kakršni bomo morda čez leto dni pri govejem mesu. Svinje so poklane in kmetijski proizvajalci jih ne redijo več. Poklane so tudi matične črede — in tako cena svinjskega mesa že narašča.

Govejega mesa pa ne primanjkuje; če tega mesa že primanjkuje, tedaj morda primanjkuje cenejših delov goveda ali pa morda tudi dražjih — npr. pljučne pečenke. Sicer pa pomanjkanja mesa ni. Kolikor je, je to morda krivda posameznih poslovođij ali pa je posledica tehničnih ovir — morda ni urejen prevoz ipd.

Udeleženci tiskovne konference — z leve: Jure Pajić, dipl. inž., Marjan Brglez, inž., Zoran Lešnik, Franc Slamič, Zvonko Knez, Karl Krajnc, inž., Ivan Kavčič in Marija Dreu, dipl. inž. (Posnetek: Milan Cilenšek)

Prvič lahko govorimo o rentabilnosti vzreje živine

Marjan Brglez: Problem viška mesa se javlja vsakih toliko let. Pri govedu je to nihanje med sedem in devet leti, nato pa višek proizvodnje mesa upade — in mesa je zopet premalo. Pri svinjah je nihanje občutno krajše — običajno med štiri in pet leti. Verjetno smo sedaj v obdobju, ko je ta problem najbolj pereč, saj je obojega mesa veliko. Pitanec je menda prvič po vojni toliko, da je vzreja živine rentabilna; o rentabilnosti v prejšnjih letih namreč nikoli nismo mogli govoriti.

Podobna kriza je bila že leta 1968; menim, da je bila takratna kriza toliko hujša, ker se je celotna družba zanj po mojem mnenju premalo zavzela. Sedaj si namreč vsi prizadevajo ta problem rešiti — tudi ZIS je sprejel ustrezne ukrepe, angažirana so sredstva materialnih rezerv — vendar je to vse premalo. Jugoslavija je pač tipična dežela z veliko živine, saj smo na tem področju konkurenčni v svetovnem merilu.

Osnovno čredo obdržati za vsako ceno!

Škoda, ki sedaj nastaja v zvezi z viškom mesa, je velika. Nikakor si ne bi smeli dovoliti, da bi zaradi nastale krize poklali osnovno čredo — to bi morali obdržati za vsako ceno! Morda čez leto bo sedanja kriza pojenjala, in tedaj bo zopet naraslo povpraševanje po mesu; in če takrat ne bomo imeli dovolj naraščaja, bo sledilo hudo pomanjkanje mesa.

Kako je vplivala sedanja kriza na situacijo v kombinatu v Ptujju, naj povedo naslednji podatki:

Pri govedu v lastni reji smo imeli dolgoročne pogodbe z izvozniki, zaradi česar nas prepoved ni tako hudo prizadela, kot če bi pitali živino v lastni reži.

Mi smo živino kupovali oziroma jo dobili v pitanje, jo dopitali, dobili plačan prirast — potem pa nas ni več dosti zanimalo, kam bo ta živina šla. Vendar v zadnjem času opažamo, da nam pogodbeni partnerji živino jemljejo neredno, da dobo pitanja podaljšujejo — s tem pa se seveda stroški pitanja zvečajo, pitanje postane neekonomsko itd.

Pri reji prašičev je prav tako prišel problem povsem iznenada. Vendar pri prašičih padec cene ni bil tako hud, ker smo prašiče lahko kljub temu prodali; toda cena je že na robu rentabilnosti.

Cena koruze je narasla že za 200 odstotkov!

Pričenši z julijem pa se pojavlja drug problem: cena koruze kot poglavitnega krmila je pričela skokovito naraščati — doslej je narasla za 200 %. To je zelo hud problem, in dvomim, da se bo ob žetvi koruze cena znižala — seveda v korist živinorejce. V Sloveniji namreč pridelamo te dragocene krmne surovine le za dva do tri mesece v letu, medtem ko moramo vso preostalo količino dokupiti. Kot vemo, je poglavitno koruzno področje v naši državi Vojvodina.

Na svetovnem trgu pa je cena žit poskočila do take višine, da so celo domače cene znatno nižje od svetovnih. Tako smo še bolj črnogledi glede znižanja naših cen.

Verjetno smo povsem pozabili na druge vire krmil, saj je bila koruza doslej tako z ekonomskega kot tudi s tehnološkega vidika najprimernejše krmilo. Ob koruzi je bil prirast živine izredno močan. To je seveda posledica dejstva, da smo še lani vpili, da potrebujemo živine vse več in več, in le ob močnih krmilih smo se lahko lotili intenzivne reje.

Ob nastali situaciji nam razni instituti in tudi drugi dajejo navodila, da naj bi se preusmerili na bolj ekstenzivno pitanje. Menim, da je to lahko le trenuten ukrep; z njim bomo morda rešili problem le toliko, da bomo čredo zmanjšali. Toda ko se bo situacija spremenila, o ekstenzivnosti pri reji živine ne bomo več smeli govoriti.

Zelo huda škoda pri kooperantih

Pri kooperantih pa moram povedati, da je kriza povročila zelo hudo škodo. Mnogim kooperantom smo namreč svetovali intenzivno rejo živine; v ta namen smo jim usposobili dvorišča in druge objekte. Tako so nekateri gojili deset do petdeset živali, v kar so seveda vložili občutna sredstva. In kako bodo sedaj pitali oziroma redili živino naprej, če jim živine ne bomo odkupili! Če pa bi sedaj poklali osnovno čredo, bi bile posledice izredno hude.

Nadaljnji problem v Jugoslaviji je tudi, da je premalo hladilnic oziroma da imajo obstoječe hladilnice premajhne kapacitete. Pri nas pa je tudi problem, da imamo premalo denarja. Jugoslavija bi manjšo krizo morala prebroditi tako, da bi država viške mesa odkupila in jih uskladiščila v hladilnici. Kadar pa je živine premalo, bi morali ustrezno posredovati, da bi se omilila tudi nasprotna kriza.

Naj navedem primer lanskega leta. Morali bi uvoziti meso in mast, vendar se pri uvozu vedno porajajo nepredvideni problemi. Ne najdem odgovora na vprašanje, zakaj uvoz kasni. Meso in mast sta namreč prispela k nam tedaj, ko je pri nas že bila kriza. Tako sem npr. zasledil v statističnem poročilu podatek, da je v januarju prispelo v Jugoslavijo 2000 ton masti, kar nedvomno ni bilo planirano za januar, temveč je bilo planirano za lansko leto. Seveda je bilo zelo hudo, da je mast prispela prav v času, ko smo je sami imeli že preveč.

Glede paradoksa, češ hlevi so polni, hladilnice polne, mesa pa ni — o tem ne bi mogel veliko povedati. Hlevi so resda polni, hladilnice tudi, izbira mesa pa je ponekod manjša, ponekod večja. Ne bi mogel govoriti o pomanjkanju mesa v mesnicah. Morda ponekod primanjkuje svinine, vendar proizvajalci na to nimamo vpliva. Konkretno proizvaja naša farma bekonov standardno vsako leto 40 do 50 tisoč prašičev, in ne glede na konjunkturo ali krizo so naši hlevi vedno normalno polni.

V drugem polletju bodo poslovni rezultati občutno slabši

Glede vpliva nastale situacije na celotni dohodek kombinata bi dejal tole: V prvem polletju tega toliko še ne bomo občutili, bo pa zato mnogo slabši poslovni rezultat v drugem polletju. Izredno je namreč porasla cena reprodukcijskega materiala, zelo so se podražila umetna gnojila, porasle so zakonske in pogodbene obveznosti, zvečale so se tudi cene gradbenega materiala, zaradi česar so se seveda podražile tudi investicije. Ob tem pa ostajajo cene naših pridelkov — vina, mesa idr. — enake, ali pa se bodo celo znižale. Tudi za sadje se utegne pripetiti, da bo zanj cena prej nižja kot višja, cena krompirja je naravnost smešno nizka — nihala bo med 60 parami in enim dinarjem, pa tudi za živino vemo, da bo imela nižjo ceno.

Ko govorimo o dejstvu, da je bila lanska bilanca še kar sprejemljiva, so perspektive za letošnje bilanco več kot slabe. Seveda bo ob tem imela velik delež tudi živinoreja oziroma ves problem okoli pitanja. Če pa bi nehali pitali živino, bi rezultati prav tako izkazovali negativno bilanco. Ni namreč mogoče prenehati gojiti živino; če imamo opremo, hleve in druge naprave, moramo živino gojiti, kajti prenehanje bi bil krepek korak nazaj. Morda bi kazalo spremeniti tehnologijo pitanja, morda bi del staleža živine tudi zmanjšali — a prenehati ne smemo.

Agrokombinat Lenart je v najtežjem položaju

Karl Krajnc: Takoj moram povedati, da je Agrokombinat Lenart v mnogo slabšem položaju kot druge kmetijske organizacije v SOZD. Nimamo namreč klavnice, pitamo izključno lastno živino, živine na prirastek ne pitamo. Kar zadeva živino kmetov koope-

Seja sveta Zveze komunistov SOZD KPK

BREZ SKUPNEGA DELA NI USPEHOV

STANE VIZOVIŠEK NOVI SEKRETAR SVETA ● ČIMPREJSKA UVEDBA AVTOMATSKE OBDELAVE PODATKOV ● NOVA KLAVNICA NAJ BO V ZLATOLIČJU

V sredo, 11. septembra 1974, je bila seja sveta Zveze komunistov Kmetijsko prehrabenebnega kombinata. Svet sestavljajo po trije člani Zveze komunistov iz vsake organizacije združenega dela — podpisnice samoupravnega spoznanja o združitvi.

Najprej so člani izvolili za novega sekretarja sveta Staneta Vizoviška iz tovarne mesnih izdelkov Košaki, potem ko je bil doseđanji sekretar sveta Oto Polič izvoljen za podpredsednika Skupščine občine Ptuj.

Zatem so se člani sveta seznanili s finančnimi in ekonomskimi rezultati v posameznih organizacijah združenega dela v prvem polletju 1974. Pri tem so člani ugotovili, da različni načini obračunov ne dajejo realne slike poslovnih uspehov SOZD.

Zaradi tega so člani sveta sklenili, da se bodo pri vseh članih Zveze komunistov v združenem kombinatu in nasploh pri vseh delavcih zavzemali za čimprejšnjo uvedbo enotnega načina obdelave podatkov, pri čemer bo zaradi specifičnosti svojega dela delna razlika le pri TMI Košaki. Hkrati člani sveta soglasno predlagajo komunistom v Agrokombinatu Maribor, da leti prenesejo na svoje delavce, da tudi ta del sestavljene organizacije združenega dela čimprej pristopi k avtomatski obdelavi podatkov.

Nadaljnje investicije

Vršilec dolžnosti generalnega direktorja SOZD Cvetko Doplihar je nato člane sveta seznanil z idejnim načrtom

rantov, menim, da na terenu ni večjih problemov; odkup živine pri kmetih kooperantih je namreč organiziran prek kmetijskih zadrug Rače, Hoče, Selnica in Korena pa tudi prek Kmetijskega kombinata Ptuj.

Kot sem že povedal, nimamo svoje klavnice. Tako smo prepuščeni na milost in nemilost vsem, ki bi naj to živino odkupili — najsi bo to problem klavnice, hladilnice, zmrzovanja, domačega trga idr. Vse te stvari nas močno prizadenejo.

(Nadaljevanje na 4. strani)

nadaljnje investicijske izgradnje kombinata. Pri tem je tovariš Doplihar zlasti poudaril, da ima združen kombinat poleg možnosti razširitve živinorejske proizvodnje tudi možnost širitve in urejanja zemljišč.

Tako bi poljedelsko proizvodnjo v prihodnje ob sodelovanju ustreznih organizacij združenega dela razširili še na naslednje kulture: jagodičevje, kumare, papriko, čebulo in fižol.

V investicijski izgradnji teko razmišljanja o gradnji prepotrebni skladišč, silosov ter zlasti hladilnice in klavnice. Ker povsod obstajajo želje po gradnji takih objektov, so komunisti — člani sveta — menili, da se bo treba realno pogovoriti o najustreznejših lokacijah za posamezne objekte, da ne bi prišlo do nepotrebnih dodatnih stroškov.

Najdlje so se člani sveta pomudili pri razpravi o najustreznejši lokaciji nove klavnice, ki bi bila za tržnico v Velenju druga skupna naložba združenega kombinata. Prav glede lokacije nove klavnice je namreč delavski svet TMI Košaki zavzel odklonilno stališče o gradnji klavnice v Zlatoličju.

Člani sveta so se temeljito seznanili s pozitivnimi in negativnimi dejavniki pri predlogih lokacij za novo klavnico, ki jih je združenemu kombinatu predal Zavod za urbanizem Maribor. Po preučitvi možnosti so se člani odločili podpreti predlog vodstva združenega kombinata o lokaciji v Zlatoličju, ker je ta lokacija najustreznejša tako glede celokupnih stroškov kot tudi glede časa izgradnje. Člani sveta so sklenili tudi ta predlog prek vseh članov Zveze komunistov v združenem kombinatu posredovati članom samoupravnih organov oziroma vsem delavcem. Pri tem jih je vodila misel, da bo združen kombinat lahko žel uspehe le v skupnem delu.

Pred koncem seje so se člani sveta ZK seznanili še z delom skupnih samoupravnih organov, skupnih odborov in komisij ter skupnih služb v sestavljeni organizaciji združenega dela. M. C.

Pripis uredništva. V naslednji številki Naše poti bomo objavili daljši sestavek Staneta Vizoviška, sekretarja sveta Zveze komunistov SOZD KPK, o nadaljnjih nalogah komunistov ter nasploh o njihovem povezovanju pri delu v združenem kombinatu.

(Nadaljevanje s 3. strani)

Problemi z viškom proizvodnje mesa so se pričeli tedaj, ko zanj ni bilo več konjunktore — to je nekje v poznih lanskim jeseni in v začetku zime. Toda takrat to še ni bil problem. Takrat smo to še lahko reševali v okviru ponudbe in povpraševanja, tako da do večjih težav zaradi tega ni prišlo.

Pri naši lastni reži živine je nastal problem v mesecu juniju, medtem ko pri živini kmetov kooperantov težav doslej še ni zaslediti; to živino je namreč še moč prodati — tako kot jo verjetno lahko prodajo tudi vse druge enote.

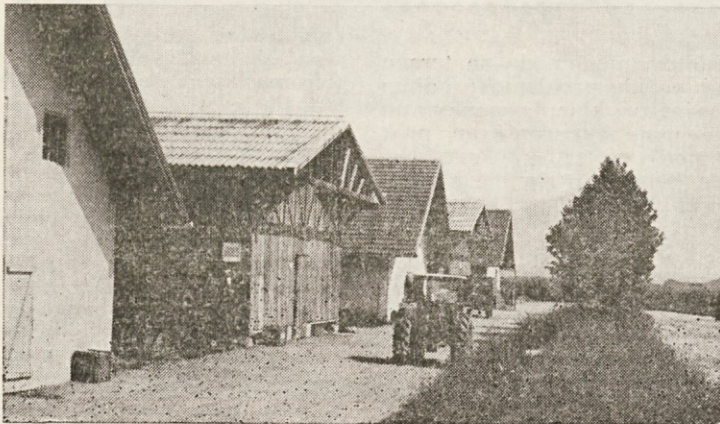
Za omilitev tega hudega problema smo živino ponujali vsem kupcem. Povsem razumljivo je, da klavnice, ki zadnja leta niso bile naše odjemalke, tudi sedaj niso mogle kupiti naše živine. Žal pa se nismo našli skupaj z našimi dosedanjimi odjemalci — to so Živinopromet Nova Gorica, Škofja Loka in TMI Košaki Maribor. Podjetje Živinopromet Nova Gorica doslej za državne rezerve namreč živine še ni klalo, Škofja Loka pa živine za državne rezerve klati ne more, ker nima ustreznega statusa.

Stimulacija živinorejcev ni najboljša

Glede stimulacije živinorejcev za vzrejo živine naj povem, da stimulacija zasebnih kmetovalcev ni najboljša, v družbenem sektorju pa seveda boljše tudi biti ne more; vsakdo namreč ve, da so stroški reje v družbenem sektorju višji kot pri zasebnem proizvajalcu.

Ne bi mogel govoriti, da mesa primanjkuje; prej bi rekel, da v mesnicah izbira mesa ni najboljša. Zaradi tega se je potrošnik primoran večkrat prilagoditi izbiri, kakršno mu pač prodajalna daje; seveda to zanj ni vedno najbolj ugodno.

Ne najdem odgovora na vprašanje, kje bi našli kakšno hladilnico. Sploh pa se mi ne zdi prav, da se mora s takimi vprašanji ukvarjati proizvajalec.

Novi hlevi lenarškega Agrokombinata v Šetarovi. Kako dolgo bodo še polni neprodanih bikov?

Zasebni kmet je primoran prodati živino za vsako ceno

Ivan Kavčič: V okviru mesne krize naj se omejim na probleme, ki zadevajo nas, to je Kmetijsko zadrugo Maribor. Ne bi mogel trditi, da nas je mesna kriza prizadela tako hudo kot druge proizvajalce. Drži namreč, da je zasebno živino še nekako moč prodati, čeprav ne po najbolj primernih cenah. Povem pa naj, da je bila KZ Maribor v celoti — tudi v času konjunktore — usmerjena na tovarno v Košakih in za svojo živino ni vključevala nobenega drugega kupca. To pa sedaj tovarno Košaki tudi moralno zavezuje, da odkupuje našo živino tudi v času, ko je ponudba velika. In tako moram povedati, da s prodajo živine nimamo večjih težav.

Kar pa zadeva klanje za rezerve, bi dejal, da se tisto, kar je sposobno za rezerve, naj kolje za rezerve, in to v dogovorjenih pogojih in v dogovorjenih cenah. Kar pa za rezerve ni sposobno, naj gre na domači trg, kjer veljajo drugačne cene.

Vendar imamo drug problem. V okviru Agrokombinata Maribor smo imeli proizvodno usmeritev, po kateri vzrejamo živino I. kategorije, to je živino teže 100 do 220 kilogramov. Tu pa se je zataknilo. Kljub pogodbam, ki jih imamo s tovarno Košaki in lastno proizvodnjo pa še s partnerjem zunanjo kombinata — to je s podjetjem Jadran v Sežani, je prodaja živine te kategorije popolnoma zamrla. In da bi se sedaj rešili, moramo vključevati še četrtega kupca. In tako imamo še vedno veliko zalogo živine, ki nam to kategorijo že presega in se že približuje 300 kilogramom. Pri tem seveda veliko več izgubljam, in tako prodajamo živino, za katero bi poprej dobili višjo ceno, po občutno nižji. In tako, ne samo da s tako prodajo rešujemo nastalo situacijo, temveč bomo imeli krepek izpad dohodka — pričakujemo celo milijon dinarjev manj dohodka.

Poglejmo npr. cene telet. Zakaj kmet prodaja živino? Zato ker jo mora prodati za vsako ceno, sicer mora plačevati dodatne stroške za krmlila, ta pa so izredno draga, da pri tem ne omenjam izredno visoke cene koruze za naše tržne razmere. In tako se kmet pač hoče nekaj živine znebiti.

Drug problem, ki kaže, da prihodnje leto ne bo govedine, je v tem, da kmet prodaja teleta po kakršnikoli ceni. Mi imamo sicer dogovorjeno ceno 16 do 18 dinarjev za kilogram, in po tej ceni trenutno vsa teleta še prevzemamo; vendar če bi bile na trgu z živino razmere urejene, bi moral kmet dobiti za tele vsaj desetkratno ceno enega litra mleka — to pa je 22 do 24 dinarjev za kilogram. Ker pa kmet te cene ne dosega, seveda tudi ne dosega svoje kalkulacije, zaradi česar bo tudi on zmanjšal stalez živine. In tako resno izražam bojazen, da bomo v drugi polovici prihodnjega leta govedino iskali.

Kljub temu da naša prodaja teče, imamo v zalogi trikrat več živine, in to lastne živine pri kmetih, kot preteklo leto. To nas hudo obremenjuje pri kreditih ter nam nenehno dviguje poslovne stroške, saj še nikdar nismo imeli angažiranih toliko lastnih sredstev, kot jih imamo letos.

Cena pšenice 1975

Zvezni izvršni svet je določil zagotovljene cene za pšenico pridelka 1975. Pri trdih sortah bo cena 2,30 dinarja za kilogram pšenice, pri mehkih pa 2,10 dinarja. Sprejeli bodo tudi zakon o premijah za pšenico in zagotovili denar za njihovo izplačilo.

Večer, 20. septembra 1974

Kooperacijsko pitanje

Jure Pajič: Ko je že bila postavljena trditev, da je razlika v kvaliteti živine med živino v kmečki reži in družbeno, naj to še enkrat poudarim. Na vsak način je slabša kvaliteta živine v kmečki reži kot v družbeni! Izjema je le tistih nekaj kmetov, ki imajo intenzivno pitanje. V družbeni reži je namreč intenzivno pitanje z močnimi krmili ob minimalni porabi voluminoznih krmil, sena ali silaže. Tako je kakovost mesa nedvomno višja. Dokler je bil namreč izvoz mesa v Italijo, nihče ni postavil vprašanja razlike v ceni; vsakdo je bil zadovoljen, če je dobil meso iz družbene reže. Klavnice Celje, Vajda v Zagrebu in v Čakovcu pa tudi v Murski Soboti so vedno kombinirale tako, da so dobile nekaj živine iz intenzivne reže, nekaj pa iz kmečkih hlevov. Tako ni dileme, katero meso je kvalitetnejše. Seveda pa je treba za kvalitetnejšo robo odšteti več denarja.

Drugo vprašanje zadeva pitanje. V TOZD Kmetijstvo ptujskega kombinata smo že pred štirimi leti pričeli uvajati tako imenovano kooperacijsko pitanje. Takrat je bila konjunktura, in izvozniki so nam dali dvestotokilna teleta, ki smo jih pitali pri kmetih, le-ti pa so nam jih potem predali v dopitanje na 400 do 420 kilogramov. Takrat so nas imeli nekateri za neumežje, češ da pitamo tako poceni. Pa smo kljub temu imeli plačane vse svoje stroške in še manjši delež za akumulacijo, tako da smo imeli sredstva za normalen razvoj.

Vendar bi morali v okviru SOZD najti neko rešitev glede problema 200-kilogramskih bikov. Ptujski kombinat je glede tega tovarni Košaki že poslal konkreten predlog.

Dopitanje 200-kilogramskih bikov

Zvonko Knez: Morda bi se v razpravo vključil toliko, da naš, to je mariborski kombinat, ni neki izrazit proizvajalec mesa. Mi letno spitamo približno 500 glav živine, za več pa tudi objektov nimamo. Naša živinorejska proizvodnja je predvsem usmerjena v mlečno proizvodnjo.

Kot se je Kmetijska zadruga Maribor svojčas vezala na enega odjemalca živine — to je TMI Košaki, tako smo se vezali tudi mi. In tako v mesni krizi nismo toliko prizadeti. Hleve smo dotlej namreč že izpraznili, in tako v času krize živine nismo imeli.

Predlog, ki so ga nakazali tovariši iz Ptuja, da je treba v okviru SOZD najti neki modus za rešitev vprašanja dvestotokilšev do končnega pitanja, smo v TMI praktično že poskušali — sicer v manjšem merilu. Mi smo za 200 glav živine šli v kooperacijo s TMI Košaki.

Nadaljnji problem je, da naj bi kmetijska zadruga proizvajala sto-dvestotokilogramske govede, medtem ko bi naj lastna proizvodnja — seveda ker ima boljše pogoje — to živino spitala na 420 do 500 kilogramov. To je bilo lepo zamišljeno, predvidena je bila tudi gradnja večjega pitališča, vendar ta investicija še ni stekla. Ko bo stekla, bo problem delno rešen — tudi znotraj SOZD. Menim, da je TMI pokazala razumevanje, da je pripravljena iti v tak skupen riziko. Vprašanje pa je, koliko lahko oni ponudijo take cene kot drugi partnerji izvozniki.

Na vprašanje glede eventualnega znižanja cene mesa naj odgovorim, da bi znižanje cene na vsak način povzročilo večjo konzumacijo mesa. Vendar tega ne morejo rešiti proizvodne organizacije. Mi namreč v teh cenah praktično nimamo rezerv, in tako bi bilo potrebno iskati sredstva za regresiranje cene mesa iz drugih družbenih virov.

Proizvajalci koruze nočejo napovedati cen

Zaskrbljujoče je, da noče noben proizvajalec koruze — npr. Vojvodinci — odgovoriti na vprašanje, kakšna bo letošnja cena koruze. Govorijo, da je njihov interes, da se približajo svetovni ceni, ker je le tedaj zanje proizvodnja koruze stimulaturna. Žal ne vemo, kakšna je ta cena danes; vemo pa, da moramo danes nakupovati koruzo po ceni 2,60 do 2,65 dinarja franko Vojvodina. In cene koruze, ki potemtakem stane franko Maribor ali franko mešalnica najmanj 2,80 dinarja, proizvodnja že tako ne prenese, kaj šele, da bi pocenjevala meso! Menim, da tu potrošnik nima kaj dosti pričakovati.

V razdrobljenih objektih ne moremo govoriti o primerni in ceneni tehnologiji

Marija Dreu: Ker je problematika živinoreje zelo kompleksna in ker je današnja razprava del te problematike, bom nekoliko širje obrazložila ta problem za bralce našega skupnega časopisa Naša pot. Ob tem bom skušala posamezne, že izrečene misli in v tej zelo koristni razpravi ponekod morda poudariti ali dopolniti.

Proizvodnja v našem ožjem kolektivu, to je v Agrokombinatu Maribor, je res usmerjena v drugo smer — v tisto osnovno, ki je morda zaradi raznovrstnih kriz še huje ogrožena, vendar je še bolj dolgoročnega pomena. Ob tem mi mesne krize zares nismo občutili v tako velikem obsegu. Nas tare veliko manjših problemov, prav zato ker smo skušali obdržati nekaj kapacitet v dobi, ko so bili koncentri še cenejši. V razdrobljenih objektih namreč ni moč uspešno uvesti primerne in cenene tehnologije, za katero sodim, da edino ta bazira na voluminozni krmi. Menim, da s tem ne gremo na neko ekstenzivno vzrejo, temveč da gremo na zvečanje dohodka po hektaru ter na edino možno konkurenčno vzrejo s koncentri, katerih cena nezadržno raste.

Usmerimo se v finalizacijo kmetijskih proizvodov!

Vsi naši družbenopolitični in skupščinski organi so sprejeli zelo pozitivna stališča in usmerjevalno gospodarsko politiko. In menim, da bi morali

koncentrirati vso rastlinsko proizvodnjo — ne samo v Sloveniji, temveč v vsej Jugoslaviji, in sicer tako, da bi jo preusmerili v finalizacijo, ne pa da se ustavljamo pri polproizvodih. Menim pa, da temu niso sledili dovolj hitri ukrepi. Generalna napaka je bila storjena, da v naši socialistični ureditvi dovolimo, da je tako zacvetela špekulacija s koruzo — kot v nekaj pomseh sprejetim orientacijam. Sočasno ko objavljajo dokumenti našo preusmeritev, ko vemo, da je ta preusmeritev glede na tradicijo formiranja cen na trgu, kjer so se te vedno formirale v škodo živinorejske proizvodnje, medtem ko so bile cene za žita zaščitene —, in prav v tej dobi, ko je preorientacija za nas boleča, pa se pojavljajo taki skoki cen, ki so nož v hrbet živinoreji. In tu Zvezni izvršni svet — zlasti če vzamem kot vodilo sklepe X. kongresa ZKJ — svoje naloge ni izpolnil.

Zakaj ne regresiramo mesa za domačo potrošnjo?

Je pa še en problem, ki ga danes tu nismo obravnavali — in čudim se, zakaj smo se mu izognili. Namreč, zakaj pri nas nismo rešili mesne krize z regresi za domačo potrošnjo? Sodim namreč, če nam je to uspelo narediti pri jabolkih, in to temeljito, čeprav vsi proizvajalci jabolk niso bili v krizi in tudi v preteklih letih jabolčna proizvodnja te krize ni poznala, mi pa jo poznamo vsa povojna leta —, tedaj bi to morali narediti tudi pri mesu. Potrošnja mesa in mleka pri nas je škandalozna, kar zopet ni v skladu z našo deklarirano skrbjo za delovnega človeka. Menim, da bi s tako intervencijo, kot je regres za meso, delno rešili ali pa še lahko rešimo nakopičeno živinorejsko problematiko, poleg tega pa bi s tem tudi pozitivno vplivali na preusmeritev v strukturi potrošnje, ki je v škodo kvalitetnih sestavin daleč pod nivojem evropskega poprečja, še zlasti, ker je v zadnjih letih upadla. In če že naj opozorimo družbene dejavnike, bi jih morali torej opozoriti na ti dve stvari:

1. da prepočasi realiziramo dogovorjena stališča (tu gre za cel sistem kompenzacij, ki je bil sprejet v resoluciji X. kongresa), in

2. da naj bi regresirali meso za domačo potrošnjo.

Dodati pa moram še tole: Nisem zagovornik dviganja cen, čeprav sem kot kmetijec v hudi dilemi, saj gre vsako dviganje cen v škodo standarda. Vendar menim, da z enako odgovornostjo — ali pa z enako neodgovornostjo, kot rešujemo vprašanja, ki sem jih naštel — že prej, rešujemo vprašanja racionalizacije naših proizvodnih postopkov.

V prvi vrsti se zavzemam za to, da rešujemo problem proizvodnje s kompleksno racionalizacijo. Močno poudarjam sedanja priporočila Izvršnega sveta SR Slovenije, ki je vezal razvojno premijo živinoreje na izdelavo sanacijskih programov — in te namerava sekretariat za kmetijstvo tudi nadzirati. To pa pomeni, da bi morali te kompenzacije zlasti hitro reševati v sanacijskem obdobju, hkrati pa bi družba morala tudi kontrolirati, kako se ta sanacija izvaja. Namreč tu gre bolj za reševanje osnovne črede kot za reševanje mesne krize, čeprav menim, da so tudi tu še rezerve in da se je torej le treba preorientirati na cenejšo in kvalitetnejšo voluminozno krmo pri prirerji mesa.

Tako so torej osvetlili ta hudi problem naši strokovnjaki. Moramo namreč vse člane združenega kombinata seznaniti s težavami, ki se s tem porajajo. Prav nobenega smisla nima, da bi ta problem zapirali v ozek krog strokovnjakov.

Morda bodo posamezne misli, ki so jih izrekli udeleženci konference, spodbudili naše strokovnjake, da se bodo pri načrtovanju dolgoročnih programov oslanjali tudi na nekatera mnenja, izrečena na naši prvi tiskovni konferenci. Na vsak način ne gre zamenjati naslednjih idej:

- regresiranje mesa za domačo potrošnjo;
- vprašanje ekstenzivnega ali intenzivnega pitanja;
- vezanje na poslovne partnerje;
- dogovarjanje o riziku;
- izgradnja hladilnih objektov;
- finalizacija kmetijskih proizvodov;
- mlečnost krav;
- čimbolj čvrsta povezava med proizvodnjo in predelavo — tudi znotraj SOZD, idr.

Takih konferenc bo uredništvo Naše poti sklicalo v prihodnosti še več — vselej seveda o drugi tematiki. Udeleženci prve konference so si namreč bili edini, da je tak način reševanja skupnih problemov zelo koristen in spodbuden za vse.

Zelo verjetno se bomo na prvi naslednji konferenci srečali z vodji kadrovske službe, in tedaj bomo razpravljali o možnostih skupnega reševanja kadrovskega problema in o drugih vprašanjih kadrovske politike v združenem kombinatu.

Udeležencem prve tiskovne konference se za sodelovanje in zlasti za izčrpne odgovore in tehtne misli najlepše zahvaljujemo!

Milan Cilenšek

Delo samoupravnih organov

SOZD Kmetijsko prehrabeni kombinat

Finančno-računski odbor

Na 5. seji, ki je bila 15. avgusta 1974, so člani odbora razpravljali o rezultatih poslovanja sestavljene organizacije združenega dela v I. polletju 1974 in ugotovili, da z rezultati ne moremo biti zadovoljni.

V I. polletju se je celotni dohodek zvečal za 30 % v primerjavi s istim obdobjem lani, porabljeni sredstva za 29 % in doseženi dohodek za 36 %. Če pri teh rezultatih upoštevamo faktor inflacije, ki je znašal v I. polletju 32 %, vidimo, da nismo dosegli zadovoljivih rezultatov. Eden glavnih vzrokov je stanje na trgu s surovinami za živinsko krmo in stanje z živino.

V SOZD so združeni kombinati dosegli v I. polletju 12.511.000 dinarjev dobička in 5.127.000 dinarjev izgube. Člani odbora so menili, da bo potrebno za leto 1975 izdelati na osnovi programov investicijskih vlaganj posameznih kombinatov skupen investicijski program SOZD, ki ga bodo potrdili delavci na zborih v vseh OZD.

Tudi banke bodo v letu 1975 sofinancirale samo investicije SOZD in pa tiste investicije, ki bodo zajete v programu tekočega leta ter potrjene na zborih delavcev.

Na tej seji je ponovno tekla razprava o nabavi računalnika za avtomatsko obdelavo podatkov. Predstavnica KK Ptuj Marija Magdalenc je navzoče seznanila, da so se v KK Ptuj odločili za nakup računalnika za potrebe SOZD.

Komercialni odbor

Na 6. in 7. seji 29. julija in 21. avgusta 1974 so člani razpravljali o problematiki odkupa in klanja živine. Največji problem se pojavlja pri Agrokombinatu Lenart, ki ima 700 govejih pitancev, zrelih za prodajo državnim rezervam, in to po pogojih 16,50 dinarja za kilogram žive teže, 58% klavnost in 1,50 dinarja kot premija. Pitance je potrebno čimprej zaklati ter meso zamrzniti in uskladiščiti v hladilnici, primerni za uskladiščenje takšne vrste blaga.

TMI Košaki Maribor je pripravljena vzeti goveje pitance Agrokombinata Lenart, vendar v naslednjih pogojih: 58% klavnost po odbitku 1% za odejevanje. S takšno ponudbo pa se ne strinja Agrokombinat Lenart in zahteva, da se ne odbijajo stroški za odejevanje.

Člani komercialnega odbora so sklenili, da problema ne bodo reševali na sejah odbora, temveč da ta problem rešita TMI Košaki Maribor in Agrokombinat Lenart sama. Prav pa bi bilo, da bi o tej problematiki seznanili delavski svet SOZD in kolegijski poslovodni organ.

Velik problem se pojavlja tudi pri prodaji sadja. Vzrok je v tem, da skoraj vsa slovenska podjetja, ki odkupujejo sadje, sklepajo pogodbe s proizvajalci zunaj Slovenije.

Glede prodaje sadja predlagajo člani komercialnega odbora delavskemu svetu SOZD, da se v okviru skupnih služb SOZD formira komercialna služba, ki naj bi bila zadolžena za skupen nastop na tržišču (Nadaljevanje na 6. strani)

Razgrete od dela so sedle k malici. Teknilo jim je — pa še kako! Se malo bodo posedele, nato pa se bodo njihove pridne roke spet stegnile k hruškam. Na sliki so sadjarske delavke v obratu Selce Agrokombinata Lenart: Terezija Kopčič, Terezija Vršič, Lizika Caf, Alojzija Kopčič, Terezija Mihelič in Elizabeta Sket.

(Nadaljevanje s 5. strani)
ču ter za sklepanje skupnih komercialnih poslov.

V zvezi z dogovorom na prejšnji seji odbora so člani komercialnega odbora obiskali podjetja INA Kutina, kjer so se dogovorili o nabavi umetnih gnojil direktno pri njih, brez posrednika. Pogodba bi naj bila letna, najmanjša količina za prodajo v enem letu pa 10.000 ton.

Odbor za splošne zadeve

Na 1. seji 12. septembra 1974 je bil na predlog kolegijskega poslovodnega organa in članov odbora imenovan za predsednika tega organa

Franc Tetičkovič, direktor splošnega sektorja KK Ptuj.

Po pregledu samoupravnih aktov v TOZD in delovnih organizacijah-podpisnicah so ugotovili, da so samoupravni sporazumi in statuti v glavnem sprejeti in predloženi k predlogu za vpis v register. Potrebno bi bilo izdelati še druge akte — pravilnike in poslovnike. Člani odbora so se dogovorili, da bodo ostale splošne akte izdelali skupno oziroma si pomagali z izmenjavo že obstoječih.

Dogovorili so se o nadaljnjem programu dela odbora, ki izhaja že iz namena in nalog odbora.

Program dela odbora je:

1. Pregled oziroma seznanitev s samoupravnimi akti ter medsebojna izmenjava le-teh.

2. Priprava dopolnitev in sprememb samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD KPK in pospešitev te priprave, da čimprej uredimo pravni status — registracijo.

V zvezi s tem je potrebno pohiteti s pripravami in dogovarjanji za dopolnitve sporazuma, sočasno pa se dogovoriti za firmo SOZD.

3. Priprava predloga statuta SOZD.

4. Pregled in uskladitev ter poenotenje samoupravnih aktov. Dogovoriti se za izdelavo aktov, ki še niso sprejeti.

5. Izdelava oziroma priprava vseh samoupravnih aktov v skupinah v okviru odbora, da zagotovimo izmenjavo izkušenj, enoten pristop in racionalno porabo časa kot tudi večjo kvaliteto.

6. Kadrovsko področje:

a) priprava srednjeročnega programa kadrov hkrati s pripravo oziroma izdelavo srednjeročnega programa razvoja SOZD;

b) pregled študentov ter uskladitev študentske politike;

c) usklajevanje sporazuma o delitvi dohodka in osebnega dohodka;

č) izdelava letnih programov kadrov.

7. Stanovanjska problematika:

a) pregled stanja po posameznih TOZD — potrebe in programi;

b) program stanovanjske izgradnje;

c) kriteriji stanovanjske politike.

8. Družbeni standard:

a) družbena prehrana — potrebe, program in sredstva;

b) letovanje delavcev, letoviške zmogljivosti in potrebe.

Člani odbora za splošne zadeve se bodo sestajali po potrebi, odvisno od obsežnosti materije, ki jo želijo obravnavati. Mihaela Pišek

Agrokombinat Lenart

Centralni delavski svet

Na 19. seji 30. avgusta 1974 je centralni delavski svet razglasil več samoupravnih aktov in pravilnikov, ki so skupnega pomena za celotno OZD. Po naši ustaljeni praksi so bili samoupravni akti in sporazumi v javni razpravi na zborih delovnih ljudi in po javni razpravi razglašeni. Med drugimi so bili sprejeti skupni pravilniki za podjetje o izobraževanju delavcev, o dodeljevanju stanovanj in kreditov, o delavski kontroli ter o interni kontroli. Prav tako je svet obravnaval pregled poslovanja za prvo polletje 1974, sprejel sanacijski program, obravnaval razpise štipendij in sprejel sklep o obračuna-

vanju osebnega dohodka na osnovi bruto osebnih dohodkov. Centralni delavski svet je obravnaval tudi nekatere manjše sprotne zadeve.

Delavski svet TOZD Proizvodnja in storitve

Na 24. seji 28. avgusta 1974 je tudi ta svet objavil več samoupravnih aktov in pravilnikov, sprejel samoupravni sporazum o združevanju sredstev za kritje stroškov obrambe pred točo občine Lenart, sprejel aneks k samoupravnemu sporazumu Temeljne izobraževalne skupnosti občine Lenart za leto 1974, odobril prodajo in nabavo nekaterih osnovnih sredstev, sistemiziral nova delovna mesta in razpravljal o drugih manjših sprotih zadevah.

Zadružni svet TOZD Kooperacija

Na 20. seji 29. avgusta 1974 je prav tako ta svet objavil več samoupravnih aktov in pravilnikov, sprejel aneks k samoupravnemu sporazumu Temeljne izobraževalne skupnosti občine Lenart za leto 1974, sprejel sklep o ureditvi zbiralnice, imenoval komisijo za ugotovitev porabe močnih krmil in prirastka v skupinskem pitanju telet do 220 kg, odobril najetje kredita nekaterim kmetom kooperantom, obravnaval razmere na tržišču in razpravljal o manjših sprotih zadevah.

Ivan Bauman

TMI Košaki Maribor

Delavski svet

Delavski svet je na 7. rednem zasedanju 21. avgusta 1974 razpravljal o lokaciji nove klavnice tovarne mesnih izdelkov, vendar je ni potrdil. DS se ni strinjal s predvideno lokacijo v Zlatoličju, in to zaradi prevelike oddaljenosti od Maribora. Po mnenju sveta je že zaradi delavcev samih najboljša rešitev nova klavnica v bližini Maribora, s čimer bi se izognili prevelikim prevoznim stroškom. Potrebno je ukreniti vse, da se po možnosti lokacija najde čim bližje Mariboru.

Delavski svet je potrdil pogodbo, sklenjeno med TMI Košaki in Emono, inženiringom Ljubljana, za izdelavo idejnega projekta za novo klavnico in stroške izdelave le-tega.

Za vodjo kadrovske splošnega sektorja TMI Košaki je DS ponovno imenoval Jožeta Murka, pravnika.

Delavski svet je odobril sodelovanje na letošnji veselji jeseni v Mariboru

Paula Žižek

Ali res neupravičena obogatitev v Agrokombinatu Maribor?

V mariborskem feljtonu, redni nedeljski oddaja radia Maribor, je bilo v nedeljo, 11. avgusta 1974, objavljeno poročilo inšpekcijskih služb, da so si nekatere organizacije združenega dela v mariborski občini zaradi višjih cen neupravičeno pridobile dodatna denarna sredstva. Tako si je nekaj organizacij združenega dela protipravno prislužilo blizu 800.000 dinarjev ali osemdeset starih milijonov. Ves ta denar je bil delovnim organizacijam odvzet.

Med podjetji, ki jim je bil odvzet tako pridobljeni denar, je tudi Agrokombinat Maribor — in to je bilo v feljtonu tudi jasno povedano. Mariborskemu kombinatu je bilo tako odvzetih 50.000 (oziroma pet milijonov) dinarjev.

Novica je seveda negativno odjeknila tako v javnosti kot tudi med člani delovnih skupnosti. In da bi bili naši delavci seznanjeni, kako je pravzaprav s tem, smo zaprosili za pojasnilo sekretarja Agrokombinata Maribor Marjana Simona, ki nam je napisal naslednje:

V javnih občilih je bil objavljen seznam podjetij, ki bi naj pri prodaji svojih izdelkov in storitev neupravičeno obogatela. Med temi podjetji je bil omenjen tudi Agrokombinat Maribor, češ da je dvignil ceno gramoza in tako neupravičeno zaslužil 50.000 dinarjev.

Da ne bi bil Agrokombinat Maribor uvrščen med podjetja, ki ne upoštevajo prizadevanj, naporov za stabilizacijo in zakonskih predpisov, ki urejajo to področje, smatramo za potrebno, da ta primer članom kolektiva obrazložimo.

Podjetje je v svoji gramoznici v Račah prodajalo gramoz po cenah, ki so bile nižje od cen v sosednjih družbenih gramoznicah. V mesecu februarju oziroma marcu smo zato dvignili cene, nismo pa še imeli soglasja za zvišanje.

Občinski inšpektor, ki je kontroliral poslovanje gramoznice, je ugotovil, da za zvišanje še nimamo soglasja, zato je obračunal razliko v ceni kot neupravičen zaslužek.

Nekaj dni po pregledu inšpektorja smo sicer dobili soglasje za zvišanje cen, vendar nam to ni koristilo za razrešitev stanja.

Iz navedenega je razvidno, da gre dejansko za nesinhronizirano akcijo dviga cen in vloge za podražitev. Da pa je bila podražitev upravičena, dokazuje tudi dobljeno soglasje. V bistvu torej ne gre za nikakršno neupravičeno obogatitev.

Novih 2430 hektarov pridelovalnih površin

Širitev poljedelske proizvodnje je seveda pogojena s pridobivanjem več zemljišč. Zemljišča naši kombinati pravzaprav že imajo, vendar so ta neustrezna za gojitev poljščin.

Zaradi tega so naše kmetijske temeljne organizacije združenega dela izdelale načrte za nadaljnje osuševanje in urejanje zamočvirjenih zemljišč. Kako bodo te načrte izvajale in koliko bodo pri tem deležne družbene pomoči, si preberite iz naslednjih treh sestevkov, ki so nam jih prispevali vodje poljedelske proizvodnje v naših kombinatih.

AK Lenart: PREDVSEM ŽELIMO ZVEČATI PROIZVODNJO KORUZE

Agrokombinat Lenart ima v dolini Pesnice in njenih pritokov sorazmerno precej zamočvirjenih zemljišč — največ travnikov, ki so v glavnem poraščeni s slabo travo (šar). Z osuševanjem bomo te površine izboljšali ter usposobili za intenzivno proizvodnjo. Z regulacijo Pesnice so bili napravljene melioracijski jarki, tako da sedaj v glavnem že polagamo drenažne cevi.

Agrokombinat Lenart je letos uspel z zahtevkom za izsušitev 336 ha zamočvirjenih površin, katerih melioracija pomeni realizacijo programa usposabljanja zemljišč kombinata Lenart na območju hidromelioracijskega sistema Pesnice. Program usposabljanja zemljišč je bil načrtan že pred izgradnjo hidromelioracijskega sistema Pesnice in je bil natančneje določen z akcijo nakupa zemljišč v Pesniški dolini. Vzporedno z odkupom smo izvajali tudi arondacijo zemljišč z namenom oblikovanja velikih kompleksov, ki bodo primerni za načrtno izvajanje hidromelioracijskih del.

Že v letu 1962 so bile izvedene prve hidromelioracije. Ko pa so bila regulacijska dela na Pesnici in njenih pritokih končana, so bili ustvarjeni pogoji za melioracije drugih površin. Osnovni namen predvidenih melioracij je izboljšanje in zvečanje krmne baze za pitanje govedi. Kljub temu da je Agrokombinat Lenart doslej melioriral že 600 ha zemljišč, pa zaradi zvečanega obsega proizvodnje v pitališčih še vedno ne more pridelati dovolj krme, ki je osnova za pitanje govedi. Zlasti imamo v mislih zvečano pridelovanje koruze. Zaradi tega smo močno odvisni od uvoza koruze od drugod, kar postavlja živinorejvo v veliko odvisnost od cen koruze na tržišču. Nenehno naraščanje cen koruze pa zmanjšuje rentabilnost pitanja.

Agrokombinat Lenart se že tudi pripravlja na leto 1975. Teda namerava pridobiti še novih 100 ha površin.

Ivan Thaler

AK Maribor: MELIORIRAMO ŠTIRI VEČJE POVRŠINE

Pri Agrokombinatu Maribor smo v preteklih letih osušili z detajlno drenažo več kot 450 ha zemljišč — v glavnem v Pesniški dolini. Na dreniranih površinah dosegamo sorazmerno visok in zanesljiv pridelek vseh poljščin, tako da se sredstva, ki so bila v ta namen vložena, s precejšnjo zanesljivostjo vračajo. Pogoji za detajlno dreniranje so bili postavljeni po dokončnih regulacijskih delih na področju Pesniške doline ter z izkopi glavnih odvodnikov.

V tem letu so v teku melioracije na 154 ha. Projekte za izdelavo melioracij je izdelal Kmetijski zavod Maribor s pomočjo Projektivnega biroja pri Splošni vodni skupnosti Drava-Mura. Zemljišča smo pridobili z odkupom in arondacijami s številnimi posestniki v glavnem v zadnjih letih, le del zemlje je posedoval Agrokombinat tu že prej.

Površine, ki jih melioriramo, so:

- v Močni približno 80 ha, to je bila parcela, sestavljena iz kmečkih travnikov, ograjenih z vrbovimi in jelševimi mejami, čez katere se je vijugala obrasla struga potoka Pesnica;

- v Juriju in Kungoti 45 ha ob zgornjem toku Pesnice in njenih pritokih;

- v Morju pri Framu med staro in novo avtomobilsko cesto 20 ha;

- v Pekrah 10 ha pri obstoječem plantažnem sadovnjaku.

Že doslej smo nekaj navedenih zemljišč že uredili — zlasti površine v Močni in Morju. Parceli smo zravnali, splanirali obstoječe jarke in zasipali globoko strugo Pesnice v dolžini nad 1,5 km, odstranili smo drevje in položili detajlno drenažo. Ti parceli smo že spomladi do polovice zorali in posejali s koruso, ki kaže kljub motenju rasti pri dreniranju na sorazmerno dober pridelek, brez bojazni, da ga v jeseni zaradi mokrote zemljišča ne bi mogli pospraviti; to se je namreč vedno dogajalo prej — takrat ko še ni bilo položenih

drenažnih cevi in je bilo pridelek, kolikor je kaj zraslo, jeseni problem pospraviti. Tudi parcela v Pekrah je že urejena in posajena z nizkim gostim plantažnim nasadom jablan, ki je podaljšek že obstoječega 20-hektarskega nasada. Parcele v Kungoti in Juriju bomo pričeli urejati v mesecu septembru in upamo, da jih bomo lahko že v tem letu nekaj posejali s pšenico, ki se je na prejšnjih melioriranih površinah izkazala kot zelo dober prvi poseg.

Dela izvaja Splošna vodna skupnost Drava-Mura s svojim drenažnim strojem in kopačem jarkov, planiranje in zasip struge pa je izvedla strojna postaja Agrokombinata Maribor s svojimi buldožerji. Tako lahko računamo, da bomo vse površine, ki smo jih predvideli za usposobitev za urejeno kmetijsko proizvodnjo, v tem letu v celoti opravili.

Ludvik Orthaber, dipl. inž.

KK Ptuj: Z MELIORIRANIH POVRŠIN SMO ŽE POBRALI PRVI PRIDELEK

Pri Kmetijskem kombinatu Ptuj smo pričeli osuševanje zemljišč v Pesniški dolini šele v letu 1973. Res da smo v tej dolini osuševali zemljišča že prej, ko še ni bila regulirana reka Pesnica, in to na manjših površinah na področju k. o. Spodnji Velovlek, kar pa je bilo le parcialno reševanje.

V lanskem letu smo melioracije začeli načrtno nizvodno: od že melioriranih površin Agrokombinata Lenart v

k. o. Biš na površini okoli 120 ha. S teh površin smo pobrali že tudi prve prideleke, in to pšenico. Pridelek je bil iznad pričakovanja, saj smo pridelali na hektar tudi 75 stotov pšenice sorte zlatna dolina, in to na površinah, na katerih so več desetletij pridelovali malovredne kisle travniške krme. Vse te površine so bile očiščene grmovja in drevja, zavoženi so bili stari rokavi potokov in jarki, osuševanje pa je bilo izvršeno s plastično cevno drenažo. Utrdili smo ceste s prepusti. Seveda smo storili tudi druge agromelioracijske ukrepe, kot je založeno gnojenje in drugo.

V letošnjem letu nadaljujemo delo, in če nas ne bosta prehitela čas ali kakšna druga višja sila, bomo osušili nadaljnjih 470 ha površin na področju delovne enote Trnovska vas. S tem pa nismo končali osuševanja vseh zemljišč na področju Pesniške doline, ampak bomo delo nadaljevali še na področju DE Dornava, ki ima tudi več kot 300 ha površin, potrebnih melioracij.

Površine so arondirane ali pa je arondacija še v teku, tako da bodo vsi meliorirani kompleksi sklenjena celota, na kateri bomo z intenzivno proizvodnjo pridelovali več in boljše krmo, in to bodisi na novo usposobljenih njivskih površinah bodisi na travnikih.

Projekte za izdelavo hidromelioracij je s pomočjo Biotehniške fakultete Ljubljana in Kmetijskega zavoda Maribor izdelala Splošna vodna skupnost Drava-Mura Maribor, ki je v glavnem tudi izvajalec vseh melioracijskih del.

Matko Zemljič, inž.

Dragi bralci!

Vse kaže, da se nikakor ne bomo mogli otresti naše večne »bolezni«: pomanjkanja prostora. Tokrat so nam preostali številni sestavki — nekateri celo še iz 1. številke Naše poti. Naj jih naštejemo: PIK Sirmium Mirana Glušča, Družbena prehrana v naših OZD, kar je skupen sestavek Ivana Baumana, Vjekoslava Hudohmeta, Silve Gorjup in Brede Puhar, Izvajanje plana v TOZD Kooperacija AK Lenart Leopolda Hamerška, skupen sestavek z naslovom Kakšen je naš bolniški dinar, ki so ga napisali Magda Stupica, Tončka Hraš, Zivorad Marinković in Anton Belec, Dosedanje gospodarjenje TOZD Gvozdarstvo KK Ptuj Alberta Kropēja, Urejanje medsebojnih razmerij v KK Ptuj Franca Goloba, Program obrata gostinstvo in trgovine AK Lenart, Kaj je novega v TOZD Mizarstvo in žaga Feliksa Cafute, Problemi varstva pri delu v Agrokombinatu Maribor Vjekoslava Hudohmeta, Kaj vemo o savni Feliksa Cafute ter shemi makroorganizacije SOZD KPK in samoupravnih organov SOZD. Prav tako nikakor ne najdemo prostora za ustrezno sporočilo bralcem glede pošiljanja Naše poti po pošti domov.

Resno se bomo morali zamisliti, ali nam bo sedanji obseg našega skupnega glasila zares zadoščal. Sedaj smo namreč skoraj tritisoč članski kolektiv, in če prištejemo še blizu dva tisoč kooperantov, je to izredno mnogo ljudi, ki jih je potrebno sproti in hitro obveščati o vsem, kar se v našem združenem kombinatu dogaja. Ne nazadnje je za nas vse pomembno še dejstvo, da »pokriva« Naša pot silno veliko teritorialno območje: vse od Plača na jugoslovansko-avstrijski meji pa do Zavrča na slovensko-hrvatski meji.

Toliko v nekako opravičilo tako sodelavcem, ki so se potrudili in sestavke napisali, kot tudi našim bralcem. Prav vse prosimo za razumevanje!

Uredništvo

KOTIČEK KOOPERANTOV

NAŠ AKTUALNI INTERVJU

MIRAN GLUŠIČ: „V VSEJ PODRAVSKI REGIJI NAJ BO ENA SAMA VELIKA IN MOČNA ORGANIZACIJA ZASEBNIH KMETOVALCEV!“

Razen tovarne mesnih izdelkov Košaki, ki je pač specifična delovna organizacija, imajo preostale tri delovne organizacije — podpisnice sporazuma o združitvi v SOZD — tudi temeljne organizacije združenega dela za kooperacijo oziroma obrate za sodelovanje s kmeti, kot jih uradno determinira zakon o združevanju kmetov.

Temeljno organizacijo združenega dela Kooperacija pri Kmetijskem kombinatu Ptuj vodi že leto dni Miran Glušič, inženir agronom, človek, ki je že več kot dvajset let zelo dejaven kmetijec. Če odračunamo štiri leta, kolikor časa je bil na Skupščini občine Ptuj referent za kmetijstvo, je ves čas delal v kmetijskih organizacijah — predhodnicah sedanjega Kmetijskega kombinata Ptuj: sprva v kmetijskem gospodarstvu Placar-Vurberg, zatem je bil enajst let upravnik sadjarskega obrata Osojnik, po povratku z občinske skupščine pa je postal direktor TOZD Kooperacija.

In prav s tovarišem Glušičem smo navezali naš tokratni aktualni intervju, da bi bralcem Naše poti — predvsem našim kmetovalcem kooperantom — posredovali nekaj misli o delu ptujske temeljne organizacije združenega dela za kooperacijo ter o problemih, s katerimi se ta organizacija srečuje.

Tovariš Glušič pa je tudi predsednik medzadružnega sveta Maribor, in tako smo v razgovoru z njim izvedeli mnogo več.

Ni koordinatorja

● Tovariš Glušič, ali so se v času združitve že pokazale konkretne oblike združevanja kooperacije?

Naš obrat — to je TOZD Kooperacija Kmetijskega kombinata Ptuj — s tovarno mesnih izdelkov Košaki že ves čas sodeluje; pretežen del goveje živine in svinj iz kooperacijske proizvodnje ali iz proste reje odpremljamo namreč prav Košakom. Pogodbeno smo že pred združitvijo v SOZD sodelovali tudi z Agrokombinom Lenart. Žal pa moram priznati, da v času po združitvi konkretnih oblik sodelovanja še ni zaznati.

Sedmega junija smo se sestali na prvem sestanku pospeševalcev — kmetijskih strokovnjakov, ki delujemo v obratih za kooperacijo Agrokombinata Lenart, Agrokombinata Maribor in Kmetijskega kombinata Ptuj. Na tem sestanku smo se v bistvu le seznanili med seboj ter se dogovorili le o oblikah in načinih za izmenjavo delovnih in organizacijskih izkušenj. Pogovarjali smo se o stičnih točkah pri našem delu ter o možni delitvi in skupnih nastopih pri izvajanju nalog in razreševanju problemov. Rezultat sestanka je pravzaprav bil, da smo se vsi zavzeli za enotnejše in skupno delo. Vendar

lahko danes — tri mesece po sestanku — ugotovimo le, da ničesar dogovorjenega nismo realizirali.

Vzrok moramo iskati v tem, da v sestavljeni organizaciji združenega dela temu primerno še nismo organizirani in pa ker med nami ni nikogar, ki bi skrbel za koordinacijo in realizacijo dogovorov, sklenjenih med posameznimi organizacijami združenega dela.

V okviru SOZD močna organizacija za kooperacijo

● Kako si nasploh zamišljate združeno poslovanje kooperacije?

V skladu z zakonom o združevanju kmetov bi morali oblikovati ekonomsko upravičljive močne zadružne enote oziroma proizvodne okoliše z vsestransko neposredno samoupravo. Vključiti bi morali še ostale kmetijske zadržuge — Lovrenc na Pohorju, Rače, Hoče, Selnica idr. —, ki danes še samostojno životarijo. Nato pa bi morali v okviru SOZD ustanoviti močno organizacijo, ki bo imela vlogo enotnega usmerjevalca in koordinatorja v zasebnem sektorju kmetijstva v podravski regiji.

Le tako si jaz zamišljam uspešnost združenega poslovanja kooperacije.

Doslej le spontani kontakti

● Ali so se že pojavile skupne oblike nastopa — na primer v komercialnih vprašanjih?

Komercialne službe iz obratov za kooperacijo so skraj dnevno v kontaktih glede postavljanja enotnih odkupnih cen oziroma poslovanja nasploh. Vendar gre tu po moji oceni bolj za spontane kontakte kot pa za neki organiziran sistem. Tako ne morem trditi, da bi naši skupni nastopi že bili organizirani.

Tako spontano sodelovanje je pravzaprav bilo že predtem — konkretno ptujski obrat oziroma TOZD Kooperacija sodeluje glede odkupa tudi z drugimi organizacijami združenega dela, ne le z organizacijami v združenem kombinatu. In prav zato tega toliko ne vrednotim kot sodelovanje med obrati.

Prihodnje leto skupna nabava gnojil

● Kako poteka nabava umetnih gnojil? Je ta skupna in dobro organizirana in kakšne težave se porajajo pri tem?

Doslej skupne nabave mineralnih gnojil ni bilo. Vendar sklepam iz dosedanjih dogovorov, da bomo za celotne potrebe kooperacijske in lastne proizvodnje v SOZD v prihodnji sezoni mineralna gnojila nabavljali že skupno — neposredno v tovarnah.

Zakaj tega nismo skupno uredili že letos, je odgovor enostaven: od združitve v SOZD je minil le kratek čas, pogodbé za letošnje pomladansko setev pa so bile sklenjene že preteklo leto. Kljub temu pa menim, da bodo težave v zvezi s tem obstajale še vnaprej. Tako je na primer letos spomladi primanjkovalo vseh vrst mineralnih gnojil, poleg tega so se gnojila tudi občutno podražila. Če pa bi gnojila nabavljali zunaj sezone, bi denar, kolikor bi ga s takim zunajsezonskim nakupom prihranili, porabili za drago uskladiščenje gnojil. Težili smo seveda za tem, da bi si gnojila v nesezoni nabavili potrošniki neposredno — le tedaj bi namreč lahko govorili o cenejših gnojilih. Vendar uspeha kaj prida ni bilo.

Ker je cena gnojil letos občutno porasla, menim, da bo gnojil dovolj za jesensko in naslednje pomladansko gno-

jenje. Prepričan pa sem, da bo potrošnja mineralnih gnojil občutno upadla, če bo v letošnji jeseni odkup kmetijskih pridelkov slabši, kot pričakujemo.

Mi — vi

● V prejšnji številki Naše poti je bilo v intervjuju s predsednikom delavskega sveta SOZD Francem Kovačičem objavljeno nekaj kritičnih misli v zvezi s kooperacijo; tako na primer »kaj bomo mi podvalili Pesnici in kaj ona nama«, še vedno se pojavlja odnos »mi« in »vi« ipd. Kaj pravite, kdaj bodo take tendence odpravljene?

Na vsak način sem proti takšni praksi, odnosu in delu. V vsakodnevni praksi tudi sam ugotavljam, da bi se morala laže pogovarjati s popolnimi tuji, kot pa se dogovarjamo v naši sestavljeni organizaciji združenega dela. Kadar pride do težav pri enem ali drugem, tedaj običajno kličemo na pomoč SOZD, češ, vi morate to in to prevzeti, saj smo vendar v SOZD! A prej, ko bi se lahko dogovorili tako, da do problemov ploh ne bi prišlo ali pa bi ti bili v manjšem obsegu, prizadevanj v tej smeri nismo občutili.

Menim, da še nismo dovolj spoznali jedra ali smisla SOZD, kjer bi naj bili v medsebojnih poslih drug do drugega solidarni. Če namreč nekdo najde možnost svojo proizvodnjo ugodneje prodati zunaj SOZD, tedaj na notranje odnose pozabi. Kot sem že poudaril, se obrnemo navznoter le, kadar zaidem v težave. Najbolj izrazit tak primer je primer z živino.

Hiperprodukcija mesa

● Kako je vplivala tako imenovana hiperprodukcija mesa na rejo živine? Kako sploh rešujete ta hud problem s kmeti živinorejci?

Po zelenem planu ima naš obrat izredno velike naloge pri razvoju govedorejske in prašičerejske proizvodnje, saj je ta proizvodnja za naše območje dominantna. Vendar že v prvem letu, odkar velja zeleni plan, le-tega ne bomo realizirali, ker do tega enostavno ni interesa.

Čeprav vemo, da je kriza z viškom proizvodnje mesa ter v zvezi s tem s prevelikim staležem živine prehodnega značaja, ne moremo dati nikakršne garancije za realizacijo vzpostavljene proizvodnje v kooperaciji. In prav to je morada tisto najhujše!

Miran Glušič, inž.: »Zavedamo se, da bi morali biti nosilci vzpostavljanja sodobnih organizacijskih oblik in družbenih odnosov v zasebnem sektorju kmetijstva!«

Od kmetov kooperantov nam do neke mere še uspe prevzeti rejeno živino — čeprav z zakasnitvijo. Problem namreč nastaja, da kljub zvečanim stroškom reje (podražila so se krmila, energija, strojne storitve, zavarovalne premije idr.) le-te v nobenem primeru ne smemo krčiti. Naši kooperanti so vložili ogromna svoja in bančna sredstva v preusmeritev kmetij, in ta sredstva se lahko amortizirajo le, če bo na teh kmetijah proizvodnja potekala normalno.

Financiranje kmetijske pospeševalne službe

● Kaj pravite kot predsednik medzadružnega sveta Maribor o delu tega združenega organa?

V podravske regije obstaja medzadružni svet, v katerega so imenovali svoje člane vsi obratni oziroma temeljne organizacije združenega dela za kooperacijo v SOZD Kmetijsko prehrambeni kombinat ter kmetijske zadruge Selnica ob Dravi, Ruše, Hoče, Rače, Korena, Lovrenc na Dravskem polju in Lovrenc na Pohorju ter kmetijska zadruga v okviru Kmetijskega kombinata Slovenska Bistrica, TOZD Kooperacija Hajdina v okviru mesokombinata Perutnina Ptuj in TOZD Kooperacija Jeruzalem-Ormož v okviru Slovenijavina Ljubljana. Poleg teh pa so članice sveta še strokovni organizaciji — Kmetijski zavod Maribor in Živino-rejski zavod Ptuj — pa tudi vseh pet občinskih skupščin v podravske regiji: Lenart, Maribor, Ormož, Ptuj in Slovenska Bistrica.

Medzadružni svet, ki obstaja približno leto dni, v celotnem svojem obsegu še ni zaživel. Delovanje takega organa zahteva namreč določene naloge bolj ali manj tehnične narave: zbiranje raznih materialov, skrb za realizacijo sklepov ipd. Za to delo pa nimamo koordinatorja, jaz kot predsednik sveta pa za to ne morem skrbeti, ker je to delo preobširno.

Na vsak način pa moram omeniti zelo pomembno nalo-

go, s katero se v zadnjem času ukvarja medzadružni svet: to je pristop k sporazumu o financiranju osnovne in regionalne kmetijske pospeševalne službe. To bo ena največjih nalog sveta — in upam, da bo do podpisa sporazuma dejansko tudi prišlo.

Občutno slabši finančni rezultat

● Kakšni so poslovni uspehi ptujske TOZD Kooperacija v prvem polletju 1974 in kakšno je vaše predvidevanje za uresničitev letnega proizvodnega načrta?

Že s prikazom nekaj številke bo moč ugotoviti, kakšno je stanje v naši temeljni organizaciji združenega dela.

Celotni dohodek bo za 7,5 % višji od lanskoletnega. Lanski celotni dohodek je znašal 52,2 milijona dinarjev, letos pa je ta porasel na 63,7 milijona. Materialni stroški so za 7,7 % višji od lanskoletnih. Osebnih dohodkov so se v primerjavi z lanskimi zvečali za 20,6 %, zalkonske obveznosti pa kar za 255 %.

Ker je živinoreja glavna proizvodna panoga našega obrata, naj navedem, da je bilo po stanju 30. junija v kooperacijski reji 2549 govejih pitancev, 1353 telet ter 1128 svinj v boksih in 963 svinj v prosti reji — kar predstavlja rahel porast.

Če bo jeseni potekal odkup pridelkov normalno, ni bojazni, da fizičnega dela plana ne bi mogli doseči. Ocenjujem, da bi morali naš plan preseči najmanj za kake štiri odstotke.

V nobenem primeru pa ne bomo dosegli plana ostanka dohodka, saj je bil leta v prvem polletju letošnjega leta realiziran le 53,7 % nasproti enakemu obdobju lanskega leta. Glede na situacijo v živinoreji, ki je naša glavna proizvodna panoga, je prav to vzrok slabših finančnih rezultatov.

400 vagonov viška industrijskega sadja

● Kakšna bo letos sadna letina pri ptujskih kooperantih in kakšne so vaše prognoze glede prodaje sadja?

Ker kmetje na našem področju nimajo intenzivnih plantažnih nasadov, pri nas sploh ne gre za problem prodaje namiznega sadja. Toda ker imamo izključno travniške nasade in ker je letos poprečna sadna letina, bomo imeli precejšnje količine industrijskega sadja — menim, da ga bo kakih 400 vagonov. Kljub vsem naporom nam do danes za prodajo tega sadja ni uspelo skleniti nobene pogodbe razen za nekaj ton sliv. Po vsej verjetnosti bo precejšen del tega sadja pod drevjem zgnil, da pa bodo ob tem naše tovarne kupovale polproizvode iz uvoza. Že nekaj let sem namreč opažamo mačehovski odnos industrije in trgovine do proizvodnje.

● Kaj pravite k predlogu družbenega dogovora o določitvi cen za prodajo sadja skupaj s proizvajalci in prodajalci?

Odgovor na to vprašanje moram vsekakor navezati na prejšnje vprašanje. Ker so naši kmetovalci v glavnem proizvajalci industrijskega sadja, ta dogovor za nas ne pride v poštev.

Vendar imamo pri sadjarstvu v Slovenskih goricah več načrtov skupne obnove plantaž vseh vrst sadja, medtem ko predvidevamo v zahodnih Halozah večjo proizvodnjo lupinastega sadja — zlasti lešnikov in orehov. Menim, da s prodajo takih proizvodov ne bo toliko težav, kot je sedanja maravnost kritična situacija pri jabolkih in hruškah.

Povezovanje kmetov v proizvodne skupnosti

● In za konec: kakšne so vaše prognoze v združenem kombinatu na področju zadrugištva in kooperacije?

Tako ekonomsko kot tudi samoupravno je upravičeno edinole povezovanje kmetov v proizvodne skupnosti. Ko nam bo uspelo prekiniti individualno miselnost ter pričeti združevati vse potencialne sile — tedaj menim, da bomo dosegli cilj naše organizacije. Ob močnih in sposobnih proizvodnih skupnostih bo z uvedbo najodobnejše kmetijske tehnologije ter z izenačevanjem pogojev med družbeno in kooperacijsko proizvodnjo dosežen tudi smisel in cilj sestavljene organizacije združenega dela.

V kali moramo torej zatrei individualno miselnost in kmete združiti v proizvodne skupnosti, nadalje moramo ustvariti močne zadrugne enote oziroma proizvodne okoliše — in ko bomo naredili to, je v okviru celotne sestavljene organizacije združenega dela ali pravilneje — v celotni podravske regiji — potrebna ena sama močna organizacija zasebnih kmetovalcev, ki bo vodila organizacijo in koordinacijo dela med posameznimi obrati.

Zavedamo se, da bi morali biti nosilci vzpostavljanja sodobnih organizacijskih oblik in družbenih odnosov — skratka vsega, kar pred nas postavlja začrtana politika do zasebnega sektorja kmetijstva ter kar pred nas postavljajo ustava pa tudi dokumenti kongresov Zveze komunistov. Vendar se v tej zahtevni nalogi še ne najdemo dovolj ali pa — kar mnogokrat ugotavljamo — ostajamo sami. M. C.

NAJKRAJŠA NALOGA

Najkrajša naloga na temo MOJA BABICA:

— Moja babica je umrla.

Drobna kronika

V času od 19. do 27. avgusta so bili v Agrokombinatu Lenart zbori delovnih skupnosti TOZD Proizvodnja in storitve ter Kooperacija in skupnih služb. Člani so na zborih obravnavali poslovno poročilo kombinata za prvo polletje ter sanacijski program, nato pa razpravljali o več samoupravnih aktih: tako o izobraževanju delavcev, o dodeljevanju stanovanj in kreditov za stanovanjsko izgradnjo, o delavski kontroli, o interni kontroli, o združevanju sredstev za kritje stroškov obrambe pred točo v občini Lenart ter o aneksu k samoupravnemu sporazumu Temeljne izobraževalne skupnosti občine Lenart.

11. septembra. Svet za kadre Kmetijskega kombinata Ptuj je imel sejo, na kateri je obravnaval problematiko osebnih dohodkov zaposlenih ter sklenil predlagati zborom delavcev TOZD, naj sprejmejo sklep o zvišanju vrednosti točke od dosedanjih 3,00 na 3,20 din od 1. septembra 1974 dalje. Najnižji osebni dohodek v kombinatu pa ne bi smel biti nižji od 1500 din za poln delovni čas in normalen delovni uspeh delavca.

Svet je razpravljal tudi o predlogu samoupravnega sporazuma o štipendiranju učencev in študentov ter sklenil, da predlaga zborom delavcev TOZD, naj sprejmejo sklepe o podpisu tega sporazuma — s pripombo, da v občinski štipendijski sklad ne bi združevali sredstev iz sklada skupne porabe, temveč od 1,5 % sklada, ki ga v podjetju že formiramo za izobraževanje in štipendiranje. Sporazum o štipendiranju naj bi izjemo-

ma dopuščal za oddaljene šole, v katerih se mladina nerada izobražuje, štipendije v višini oskrbnih stroškov internata.

Svet za kadre je odobril tudi več študijskih potovanj (strokovnih ekskurzij) ter odobril pet novih štipendij, tako da je na tej in na prejšnji seji bilo odobrenih 33 novih štipendij, in to dve za študij na fakulteti, dve za višje, 20 za srednje in devet za poklicne šole.

16. septembra. Zbor delavcev skupnih služb Kmetijskega kombinata Ptuj je imel sestanek, na katerem so navzoči obravnavali polletno poročilo o poslovanju ter razpravljali in sklepali o zvečanju vrednosti točke, o pomoči Kozjanskemu, o rekreacijsko turističnem centru, o samoupravnem sporazumu o štipendiranju ter o samoupravnem sporazumu stanovanjske skupnosti.

20. septembra. 35 članov osnovne organizacije sindikata skupnih služb Kmetijskega kombinata Ptuj si je na enodnevnem izletu ogledalo Prekmurje in Pomurje. Pot jih je vodila iz Ptujja skozi Ormož, Kakovec in Lendavo do Murske Sobotice, kjer so si ogledali dva obrata KIK Pomurka — tovarno mlečnega prahu in tovarno mesnih izdelkov. Nato so udeleženci nadaljevali pot do Moravcev, kjer so se nekateri okopali v bazenu s termalno vodo, zatem pa so imeli v Martjancih kosilo. Popoldne so si udeleženci v Mačkovcih ogledali vinograde in breskove nasade KZ Mursko polje iz Veržaja, izlet pa so sklenili z večerjo v Veržaju. Vzdušje in razpoloženje na izletu je bilo izredno dobro.

Zaradi neurejenih razmer v kmetijstvu povsod primanjkuje ljudi

Temelj vsake delovne organizacije so osnovna sredstva in pa ljudje, ki s temi sredstvi upravljajo. Brez tega dvojega ne moremo govoriti o združenem delu, ne moremo govoriti o ustvarjanju dobrin, ne moremo govoriti o življenjski ravni.

Tudi organizacije združenega dela, združene v Kmetijsko prehrambeni kombinat s sedežem v Ptuj, uresničujejo svojo družbeno nalogo na temelju osnovnih sredstev in delovne sile.

No, in prav o delovni sili imamo namen spregovoriti v tem sestavku. Želeli smo izvedeti, kakšne so potrebe po ljudeh in kakšne so zasedbe delovnih mest v vseh štirih naših delovnih organizacijah, kako močna je fluktuacija, kako poteka načrtovanje kadrov, kako je s štipendiranjem in izobraževanjem kadrov — nasploh smo želeli za bralce Naše poti dobiti čimveč informacij o kadrovski politiki v združenem kombinatu. V ta namen smo zaprosili vodje kadrovskih služb oziroma sekretarje podjetij, da nam napišejo ustrezne sestevke, v katerih naj bi odgovorili na okvirna vprašanja, ki smo jih vsakemu dali.

Zaprošeni tovariši so se naši prošnji rade volje odzvali ter nam poslali naslednje sestavke:

AK Lenart: Fluktuacija upada

Poudariti moram, da smo tudi v Agrokombinatu Lenart do precejšnje mere posodobili tehnološko proizvodni proces, ki vsekakor terja splošno razgledane in tehnološko usposobljene kadre — ne samo v neposredni proizvodnji, marveč tudi na delovnih mestih v tako imenovanih skupnih službah. Posamezni sektorji skupnih služb morajo biti usposobljeni spremljati in usmerjati celoten proizvodni proces.

Dober kader je vodilo napredka

Glede na uvodne besede moram poudariti, da o tem v našem podjetju že dolgo razmišljamo, in ne samo to, marveč tudi ukrepamo. Dober kader je vsekakor vodilo napredka — in temu primerno tudi usmerjamo celotno kadrovsko politiko. Kadrovanje, kadrovska politika in štipendiranje je sporazumno s posameznimi TOZD preneseno v pristojnost organov na nivoju podjetja (OZD). Samoupravno seveda predhodno o kadrovskih vprašanih razpravljajo in predlagajo ustrezne rešitve zbori delovnih ljudi. Tako smo na primer sprejem delovne sile prenesli na delovne skupnosti, tako da te same predlagajo, katerega delavca bodo sprejele medse in kateri delavec bo združil delo z njimi.

Po stanju na dan 28. avgusta 1974 je v našem podjetju zaposlen 201 delavec.

Izobrazbena struktura v celoti ne ustreza, vendar se izboljšuje. Primanjkuje delavcev z ekonomsko in pravno izobrazbo.

Fluktuacija delovne sile je bila do nedavnega precejšnja, vendar se tudi ta zadnje čase zmanjšuje, kar imamo pripi-

sati naši skrbi za urejene delovne razmere. Poglavitni vzroki fluktuacije delovne sile so stanovanjski problemi, oddaljenost od delovnega mesta, nekatera neurejena vprašanja v kmetijstvu nasploh kakor tudi tržne razmere, ki tudi našo kmetijsko delovno organizacijo postavljajo v nezavidljiv položaj.

Samoupravni sporazum o načrtovanju kadrov

Zaradi navedenih vprašanj smo se lotili načrtovanja kadrov in to vprašanje uredili s posebnimi samoupravnimi sporazumi, po katerih bomo vsako leto do konca januarja pripravili načrt kadrov z vsemi novimi potrebami ter pri tem upoštevali tudi eventualno predvideno fluktuacijo.

Posebno pozornost namenimo štipendiranju in štipendijski politiki. V ta namen tudi izločamo finančna sredstva, in sicer smo po stanju 30. junija 1974 uporabili naslednja sredstva: prispevek Temeljne izobraževalne skupnosti Lenart po zakonskih predpisih: TOZD Proizvodnja in storitve 230.957 dinarjev, TOZD Kooperacija 39.414 dinarjev, štipendistom pa smo izplačali 13.950 dinarjev. Največ štipendij namenimo kmetijskim poklicem, poklicem strojne stroke in gostinstvu.

Tudi precej naših zaposlenih se dodatno izobražuje, predvsem na višjih in visokih šolah, in sicer šest zaposlenih.

Za dodatno izobraževanje — izredni študij — plača delovna organizacija stroške vpisa in druge stroške ter tudi priznava posebne nagrade za posamezne uspešno opravljene izpite na višjih in visokih šolah.

Posebej moram poudariti, da smo sprejeli skupni samoupravni sporazum o štipendiranju in štipendijski politiki v občini Lenart, s katerim so urejena posamezna zadevna vprašanja vključno z višinami nagrad na osnovi točkovnega sistema, upoštevaajoč tudi vsakokratni uspeh štipendista in dolžino študija. Na

podlagi tega sporazuma smo v našem podjetju izdelali tudi samoupravne akte s tega področja. Vsa vprašanja s področja izobraževanja ureja poseben pravilnik o izobraževanju delavcev, medtem ko ureja štipendiranje poseben pravilnik o štipendiranju učenec v gospodarstvu.

Ivan Bauman

AK Maribor: Primanjkuje delavcev vseh profilov

Potencialna želja ljudi: zaposlitev zunaj kmetijstva

Agrokombinat Maribor ima glede pogojev zaposlovanja zaradi mariborskega industrijskega področja in bližine meje še posebne probleme. Le-ti se kažejo v potencialni želji dela članov našega kolektiva, da se zaposli zunaj kmetijstva, kjer so delovne razmere, posebno pa osebni dohodki, občutno boljši.

Ta problem se vedno bolj zaostrojuje. Vsako leto je manj starih delavcev, ki so prišli v podjetje že v času nacionalizacije in zakona o odpravi vničarskih odnosov in ki so do slej tvorili steber v neposredni proizvodnji in pri katerih je bila fluktuacija najnižja.

Praktično naše podjetje z obstoječo stalno in domačo sezonsko in priložnostno delovno silo ni sposobno izvesti normalnih proizvodnih nalog, zato smo primorani iz leta v leto najemati več sezonske in priložnostne delovne sile iz sosednjih republik.

Zasedenost delovnih mest nasproti sistemizirani je v kmetijstvu objektivno teže prikazati, ker sistemizacija ni narejena po časovni dinamiki, ampak je za neposredno proizvodnjo običajno prikazana poprečno letno in je praktično razvidna le pri režijskih delovnih mestih. Poprečno bi lahko rekli, da je zasedenost delovnih mest nasproti sistemizirani v našem kombinatu okrog 95%. Letna fluktuacija se je v zadnjih letih gibala med 15 in 22%. V teh odstotkih pa ni zajeto vsakoletno periodično gibanje sezonskih delavcev, ki jih letno najemamo od 100 do 150.

Pomanjkanje delovne sile se kaže pri vseh kadrih in vseh profilih. Poleg dobrih kvalificiranih delavcev za neposredno kmetijsko proizvodnjo je problem tudi vodstveni kader za direktno kmetijsko proizvodnjo, prav tako pa tudi strokovni kmetijski, ekonom-

ski in drugi kader v skupnih službah. Posledica splošnega pomanjkanja kadra je zaposlovanje delavcev z izobrazbo, ki pogosto ne ustreza.

Vsakoletno štipendiranje 20 do 30 slušateljev

Da bi problem kadrov čimbolj omilili, podjetje vsako leto štipendira 20 do 30 slušateljev nižjih, srednjih in visokih šol. Največ štipendij namenimo za slušatelje na poklicnih, srednjih in visokih kmetijskih šolah ter dijakom srednjih in študentom višjih ekonomskih šol.

Kljub razpisanim štipendijam pa ugotavljamo, da bomo težko zagotovili potrebe po strokovni delovni sili, ker je na objavo štipendij relativno malo prijav. Mladina se nerada veže s štipendijo na kmetijsko delovno organizacijo, ker ve, da bodo potem razmere pri delu težke. Kljub temu da smo se letno namenili dati za izobraževanje 1,5% bruto osebnega dohodka, pa tega denarja iz omenjenega vira nobeno leto nismo izkoristili. Zato je podjetje zelo zainteresirano za dopolnilno izobraževanje članov kolektiva, še posebno tistih, ki nimajo ustreznih izobrazbe za delovno mesto, ki ga zasedajo. Na srednjih in visokih šolah si tako dopolnjuje svoje znanje poprečno 10 do 15 članov kolektiva.

Načrtovanje kadrov, še posebno dolgoročno, še ni uspešno uvedeno. Zraven subjektivnih razlogov so tudi objektivni vzroki v ne dovolj obdelanem in nakazanem dolgoročnem razvojnem programu podjetja. Tako je praktično vse načrtovanje kratkoročno in se nanaša le na oceno predvidenega odliva ter na oceno potreb, razvidnih iz kratkoročnega razvojnega programa.

Vsi problemi glede delovne sile izvirajo iz težkih delovnih razmer v kmetijstvu in nizkih osebnih dohodkov. Zaradi nizke akumulativnosti podjet-

je ni formiralo sklada skupne porabe in zato tudi ne more uspešno vplivati na izboljšanje življenjskih razmer članov kolektiva tako na področju stanovanj, prehrane, skrbi zaposlenih mater z otroki in splošne socialne problematike, kar vse pogojuje večjo fluktuacijo.

Da bi pristopili k načrtnemu sistematičnemu delu na tem področju, smo se odločili formirati posebno delovno mesto kadrovnika — socialnega delavca, in tako tem problemu posvetiti kar največ skrbi. Marjan Simon

KK Ptuj: Večina delavcev čuti navezanost na podjetje

V Kmetijskem kombinatu Ptuj je bilo ob koncu letošnjega avgusta zaposleno skupaj 1394 delavcev, od tega 1294 stalnih in 100 delavcev za določen čas (sezonskih delavcev). Delovna mesta so glede na potrebno število delavcev, določeno s sistemizacijami delovnih mest temeljnih organizacij, razen manjših izjem v glavnem številčno polno zasedena.

Izobrazba ni taka, kot bi si jo želeli

Čeprav v podjetju zaposlujejo 20 visoko strokovnih, 39 višje strokovnih, 115 srednjestrokovnih, 31 visoko kvalificiranih delavcev oziroma delavcev z delovodsko šolo in 383 delavcev s poklicno šolo, izobrazba delavcev glede na zahteve, ki so določene s sistemizacijo delovnih mest, ni takšna, kot bi si jo želeli.

Kar zadeva ustreznost sistemizacije delovnih mest, pa menim, da je še dokaj realna, v posameznih primerih morda premo zahtevna. Ali narobe: pri kategorijah delovnih mest, za katera se zahteva visoka ali višja šola, je precej popustljiva pri kategoriji delovnih mest s srednjo izobrazbo, v mnogih primerih, zlasti v kmetijstvu in gozdarstvu, pa prezahtevna za kategorije delovnih mest, za katera se zahteva strokovna usposobljenost VK in KV delavca.

Fluktuacija je neznatna

Primanjkujejo nam zlasti diplomirani inženirji agronomije, diplomirani ekonomisti in veterinarji in nekateri drugi tehniki ter delavci s poklicno šolo skoraj v vseh TOZD.

S fluktuacijo kadrov večjih problemov nimamo, razen nekaj primerov, ko so nekatere posameznike premamili višji osebni dohodki drugod. Večina naših delavcev čuti navezanost oziroma pripadnost pod-

jetju oziroma svoji temeljni organizaciji, kar so v praksi že dokazali, saj so ostali na svojih delovnih mestih tudi v času, ko naši osebni dohodki niso bili ravno najboljši.

V prvem polletju je iz posameznih TOZD odšlo eden do pet delavcev, pa še od teh jih je dobra tretjina bila upokojena ali pa so odšli v JLA. Nekoliko večje probleme s kadri ima le TOZD Tehnoservis, kjer je v prvem polletju odšlo 14 delavcev, na novo pa so jih v tem času sprejeli 21.

Kadre načrtujejo s svojimi plani najprej posamezne temeljne organizacije združenega dela. Na osnovi teh planov pa se izdelava plan potrebnih kadrov podjetja. Ob sprejetju srednjeročnih planov bomo morali posebno pozornost posvetiti tudi načrtovanju kadrov.

Intenzivno štipendiranje

Vzgoji in štipendiranju kadrov smo ves čas po ustanovitvi kombinata posvečali veliko pozornost. V letu 1973 smo za štipendije rednim dijakom in študentom izplačali okrog 150 tisoč dinarjev, v letu 1974 pa se bo ta vsota podvojila in bo glede na že odobrene nove štipendije znašala 300 tisoč (oziroma 30 milijonov starih) dinarjev.

Štipendiramo na raznih visokih, višjih, srednjih in poklicnih šolah; trenutno štipendiramo največ dijakov in študentov (skoraj polovico) na raznih kmetijskih šolah.

Sedaj imamo 44 štipendistov: 8 na visokih šolah oziroma na fakultetah, 2 na višjih, 22 v srednjih in 12 v poklicnih šolah (v poklicnih kmetijskih, mlekarški in administrativni šoli).

V letošnjem letu smo razpisali 62 novih štipendij, na novo pa smo jih odobrili le 27, ker za nekatere poklice sploh ni bilo odziva. Tako smo za agronomsko fakulteto razpisali štiri štipendije, dobili pa smo le eno prijavo, sploh nobenega odziva ni bilo za tehniško gozdarsko šolo, veterinarsko srednjo šolo in poklicno vinogradniško sadjarsko šolo. Slab odziv je bil tudi s strani otrok kmetov kooperantov, ki bodo prevzeli kmetije, za katere smo v šoli za kmetovalce v Poklicni šoli Turnišče razpisali 15 štipendij, prijavi pa so se le štirje.

V izrednih šolah se dodatno izobražuje 27 zaposlenih delavcev. Od tega študirajo: trije na tretji stopnji fakultete, eden na visoki šoli, deset na višjih šolah, šest v srednjih šolah in sedem v delovodskih oziroma poslovdskih šolah. V tem šolskem letu pa se je že vpisalo oziroma se namerava vpisati v razne šole še nekaj izrednih študentov.

Vsem, ki želijo izredno študirati, plača podjetje šolnino

in imajo ob opravljanju izpitov oziroma za diplomsko delo in zagovor diplome pravico do odsotnosti z dela z nadomestilom osebnega dohodka in morebitne druge ugodnosti

v skladu s skupnim samoupravnim sporazumom o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu, ki smo ga sprejeli v marcu in aprilu. Franc Golob

TMI Košaki: Nizki osebni dohodki so glavni vzrok primanjčovanja delavcev

Po sistemizaciji delovnih mest je v naši delovni organizaciji skupaj 215 delovnih mest, od tega je nezasedenih devet. Nezasedena so tale delovna mesta: dve v finančnem sektorju in šest v tehničnem sektorju ter eno delovno mesto v kadrovske splošnem sektorju.

Kar petina neustrezno zasedenih delovnih mest

Od 215 sistemiziranih delovnih mest je 43 neustrezno zasedenih, kar zadeva formalno izobrazbo. Vendar pa večletne delovne izkušnje pri mnogih delavcih zamenjujejo manjkajočo izobrazbo. Omeniti velja tudi, da bo podjetje kot podpisnik družbenega dogovora o kadrovski politiki postopoma usklajevalo dejansko izobrazbo zaposlenih v skladu s sistemizacijo — seveda v okviru možnosti, da ne bi pri tem trpelo normalno poslovanje podjetja.

Predvsem nam primanjkuje kadrov s srednješolsko izobrazbo. V letošnjem letu smo nekatera delovna mesta, kjer se zahteva srednja strokovna izobrazba, preden se je sploh javil kakšen kandidat, morali večkrat objaviti. Šele tedaj smo morda prejeli kakšno vlogo, in še to takšno, katere kandidati niso imeli zahtevanih pogojev.

Iz navedenih razlogov delavcev, ki zapustijo podjetje, ni mogoče nadomestiti z drugimi ustreznimi glede izobrazbe in predvsem glede delovnih izkušenj. Dejstvo je, da se lahko srednje strokovni kader, predvsem imamo v mislih ekonomske tehnike, zaposluje v raznih ustanovah (banke, zavodi), kjer so višji osebni dohodki in tudi sicer boljše delovne razmere, pa tudi tempo dela je tam bolj umirjen.

Močna fluktuacija NK delavcev

Prav tako je z nekvalificiranimi delavci, ki se na naše objave sicer javljajo, vendar takšni, ki so že pogosto menjali zaposlitev in jih tudi druge delovne organizacije ne želijo sprejeti v delovno razmerje. Za večino na novo sprejetih delavcev je to samo začasna rešitev, tako dolgo, dokler si ne najdejo dela drugje, kjer je večji zaslužek. Ker pa so potrebe po NK de-

lavcih tudi v mnogih drugih podjetjih, ti kaj hitro dobijo zaposlitev, kjer je vsaj nekoliko višji osebni dohodek — kar pa je spričo naraščajočih življenjskih stroškov razumljivo.

Glavni vzrok, da nam primanjkuje delovne sile, so prav gotovo prenizki osebni dohodki spričo težkih delovnih razmer v proizvodnih obratih (prenašanje težjih bremen, vlaga, nizka temperatura ipd.).

Težave pri načrtovanju kadrov

Načrtovanje kadrov v naši delovni organizaciji je naltelo na velike težave, kar je odsev nejasne perspektive poslovanja oziroma programa razvoja delovne organizacije. V bližnji preteklosti je bilo več nerešenih osnovnih vprašanj, tako celotne mesne industrije v Jugoslaviji in posebej še v vzhodnoštajski regiji. Bilo je namreč več možnosti povezovanja naše delovne organizacije — tako horizontalnega kot vertikalnega. Zaradi neizdelanih programov razvoja je podjetje iskalo svoje mesto, ki bi mu zagotovilo najboljše možnosti nadaljnega razvoja in uspešnega poslovanja. Bila je vrsta poskusov integracij, in slednjic je prišlo do realizacije integracije v sedanjem agro-živliskem kompleksu.

Vsi ti razlogi, prav tako pa tudi velika fluktuacija kadra zaradi težke finančne situacije, so imeli za posledico, da podjetje v določenem času ni vedelo, katere in koliko kadrov bo potrebovalo za nadaljnji uspešen razvoj. Normalno poslovanje delovne organizacije spričo urejenih tržnih odnosov bi torej moralo odsevati tudi v načrtovanju kadrov. Skupno načrtovanje kadrov pa bi moralo čimprej najti svoje mesto v sestavljeni organizaciji združenega dela, da bi se tako koncentrirala sredstva v najracionalnejše načrtovanje kadrov tako za SOZD kot tudi za vsako od organizacij združenega dela, kar bi dalo v perspektivi zaželene rezultate in kar bi vsekakor odsevalo pri uspešnosti poslovanja.

Letno 490 tisoč dinarjev za štipendiranje

Za štipendije letno nameravamo 490.000 dinarjev. Naj- (Nadaljevanje na 14. strani)

OB KONCU I. POLLETJA: 2721 DELAVCEV V ZDRUŽENEM DELU

V Naši poti bomo redno objavljali tudi vesti o gibanju delovne sile v združenem kombinatu. Tako bo vsak član naše velike delovne skupnosti sproti vsak mesec seznanjen s podatki, kdo se je v kombinatu zaposlil in kdo ga je zapustil.

Glede na čas izhajanja časopisa (načelno v začetku meseca) ter v zvezi s tem glede rokovnih obveznosti do tiskarne žal ne bomo vedno mogli objavljati vesti strnjeno za čas enega meseca; tega pa zaradi razdrobljenosti obratov tudi sicer ne bi vedno mogli — tudi če bi zbirali podatke mesečno. Naši kadrovske oddelki dobivajo namreč dokumente o novih delavcih in o delavcih, ki so odšli, z dokajšnjo zamudo. In zaradi tega ne bo redek pojav, da bo kateri delavec v tekočem mesecu v kadrovske vesteh izpuščen; bo pa zato njegovo ime objavljeno, brž ko bodo kadrovske oddelki zanj izvedeli.

Kadrovske vesti pričenjamo objavljati s številčnim prikazom vseh zaposlenih ob koncu prvega polletja — to je s 30. junijem 1974. Od tega datuma naprej pa bomo redno objavljali poimenski seznam gibanja

AGROKOMBINAT MARIBOR

(podatki so do 20. avgusta 1974)

(skupno 11 delavcev)

Strojna postaja + gradnje + delavnica: Leopold Kozar, Kristina Horvat in Venčeslav Galunič.
 Košaki-Kamnica: Stjepan Trenski.
 Rače-Radvanje: Stanko Predan.
 Tržnica: Darja Jerman.
 Uprava: Dragica Dobaj in Jože Gerlec.
 Hladilnica: Alojz Pendl.
 KZ Maribor: Matjaž Cerar in Milan Perko.

KMETIJSKI KOMBINAT PTUJ

(skupno 43 delavcev)

Tehnoservis — julij: Janez Osterc, Marjan Medved, Milan Anžel in Anton Janžekovič; avgust: Anton Kokol, Alojz Trstenjak, Milan Hadler, Franc Kumer, Viktor Zampa, Vinko Sernc in Ana Kunstek.

Kooperacija — julij: Janez Gornik in Ignac Paj; avgust: Stanko Gašparič, Janez Korenjak, Janez Kelenc, Jožica Lovrenčič in Jožefa Pšajd.

Gozdarstvo — julij: Franc Kralj; avgust: Alojz Kolednik.

Mizarstvo — julij: Marjan Blažek in Franc Anžel; avgust: Neža Vrabl in Marjan Rakuša.

Kletarstvo Slovenske gorice — julij: Janez Zagoršek in Dragan Murko; avgust: Ivana Kodrič.

Kmetijstvo — julij: Marjan Levanič, Franc Flegarič in Leopold Svenešek; avgust: DE PRAGER-SKO: Roman Brglez; DE ZAVRC VS (vinogradniško sadjarska delovna enota): Ivan Ivančič; DE PODLEHNIK VS: Avgust Hlupič; DE TRNOVSKA VAS: Marjan Simonič; DE DORNVA: Milan Kokot.

Farma prašičev — julij: Stefanija Božičko, Jožef Mislovič in Katarina Habjanič.

Mlekarna — julij: Milan Črešnik in Danilo Drevenšek.

Gradbeni remont — avgust: Vincenc Murko.

Tovarna močnih krmil — avgust: Stanislav Ribič in Milan Voda.

POKLICNE (VAJENSKE) SOLE SO USPEŠNO KONČALI

Tehnoservis — za prodajalca: Zvonko Majcen; za avtomehaniška: Viktor Zampa, Milan Kadler, Ivan Pahole, Franc Kumer, Franc Prosenjak in Zvonko Purg; za ključavničarja: Jože Unuk, Anton Janžekovič, Janez Osterc in Anton Zagoršek; za avtokleparja: Silvo Turnšek; za kovinorezkarja: Anton Kokol.

Kooperacija — za prodajalca: Janez Korenjak, Stanko Gašperič, Janez Kelenc, Jožica Hojnik in Jožica Pšajd.

Mizarstvo — za mizarja: Marjan Rakuša in Franc Arnuš.

TMI KOŠAKI MARIBOR

(skupno 29 delavcev)

Julij: Miroslav Kosi, Borut Juršnik, Jana Weis, Radivoj Vasič, Janko Breg, Rajko Jurič, Friderik Križan, Miran Kolobasa, Zdravko Hofbauer, Slavko Slanič, Srečko Koren, Franc Cunk, Drago Kaluder in Slavko Dugi.

Avgust: Stjepan Blažević, Marjan Bauman, Ivan Petek, Sergio Abramič, Franc Krajnc, Zlatko Gselman, Ivan Ponudič, Stefan Zerdin, Janez Hvalec, Jože Gradišnik, Ivan Jurič, Justina Srnc, Gabriel Čičič, Darinka Bizjak in Darko Hauptman.

ODŠLI SO V JULIJU IN AVGUSTU 1974

AGROKOMBINAT LENART

(skupno 8 delavcev)

Gostinstvo in trgovine: Julijana Vičjača.

Transport: Stefan Mihelič, Jože Snajder in Alojz Karlo.

Selce: Terezija Gašparič.

Skupne službe: Ivanka Ferk, Vlado Pravdič in Franjo Lorenčič.

AGROKOMBINAT MARIBOR

(podatki so do 20. avgusta 1974)

(skupno 14 delavcev)

Strojna postaja + gradnje + delavnica: Zvonko Mlakar.

Mešalnica: Drago Lipovšek in Danilo Zorman.

Pekre: Ernest Meznarič in Pavel Ducman.

Pesnica: Janko Marinič.

Rače-Radvanje: Dušan Meznarič in Ana Mlakar.

Uprava: Ida Dupolo in Justina Feuzer.

Hladilnica: Janko Čelofiga.

KZ Maribor: Bogdan Zajko.

Upokojen je bil Franc Jugovec (obrat Košaki-Kamnica).

Umrli je Alojz Skafar (obrat Jarenina).

KMETIJSKI KOMBINAT PTUJ

(skupno 24 delavcev)

Tovarna močnih krmil — julij: Jože Ložinšek; avgust: Alojz Maroh in Slavko Princl.

Tehnoservis — julij: Ivan Rus; avgust: Anton Milošič.

Mlekarna — avgust: Ana Belšak in Danilo Drevenšek.

Mizarstvo — avgust: Anton Vtič in Janez Zajšek.

Trgovina — avgust: Anton Božičko.

Gozdarstvo — avgust: Viktor Korez in Ivan Plavčak.

Gradbeni remont — avgust: Maks Lepej.

Farma prašičev — avgust: Stefi Arnuš.

Kooperacija — avgust: Zofka Vidovič.

Kmetijstvo — avgust: DE TRNOVSKA VAS: Danilo Mesarec; DE SOBETINCI: Amalija Brek; DE SOBETINCI: Ludvik Lovrenčič; DE PODLEHNIK: Jože Skok; DE OSOJNIK: Ignac Krajnc; DE PRAGERSKO: Roman Brglez in Janez Verdenik.

Umrli sta v avgustu: Anton Cafuta (TOZD Kmetijstvo, DE Podlehnik) in Anton Vinko (TOZD Farma prašičev).

TMI KOŠAKI MARIBOR

(skupno 16 delavcev)

Julij: Jože Krabonja, Janko Breg, Franc Kerin, Jože Murko, Marjan Pukmaister, Zmago Finžgar, Ivan Svarc, Marjan Kužner, Franc Cunk in Friderik Križan.

Avgust: Miloš Markoš, Janez Hvalec, Franc Krajnc, Ivan Jurič, Gabriel Čičič in Aleksandra Čurin.

STANJE ZAPOSLENIH OB KONCU I. POLLETJA 1974

AGROKOMBINAT LENART

TOZD/služba	Štev. zaposl.
Proizvodnja in storitve	130
Kooperacija	29
Skupne službe	44
Skupaj	203

AGROKOMBINAT MARIBOR

TOZD Kmetijstvo obrat/obrač. enota	Štev. zaposl.
Jarenina	53
Kungota	36
Pesnica	33
Mešalnica	29
Košaki-Kamnica	119
Pekre	72
Svečina	46
Strojna postaja + gradnje + delavnica	74
Rače-Radvanje	84
Ribe	18
Gostinstvo	19
Tržnica	10
Prodajalna reprodukcijskega materiala	3
Hladilnica	11
Uprava	70
Skupaj	677

TOZD	Štev. zaposl.
KZ Maribor	61

Skupaj TOZD	Štev. zaposl.
Kmetijstvo	677
KZ Maribor	61
Skupaj AK Maribor	738

KMETIJSKI KOMBINAT PTUJ

TOZD	Število zaposl. stalno	sezona
Kmetijstvo	480	102
Kooperacija	123	1
Farma bekonov	109	2
Gozdarstvo	102	1
Kletarstvo Slov. gorice	91	1
Tehnoservis	105	1
Mlekarna	73	—
Mizarstvo	47	—

TOZD	Število zaposl. stalno	sezona
Trgovina	32	1
Tovarna močnih krmil	33	—
Gradbeni remont	13	—
Delovna skupnost za skupne zadeve	66	—
Skupaj	1274	109
Vse skupaj	1383	

TMI KOŠAKI MARIBOR

Obrat/enota	Štev. zaposl.
I — Oreško nabrežje 1	200
II — Šentiljska c. 35	104
Trgovska mreža	93
Skupaj	397

SKUPAJ VSEH ZAPOSLENIH

OZD	Štev. zaposl.
AK Lenart	203
AK Maribor	738
KK Ptuj	1383
TMI Košaki	397
Skupaj SOZD KPK	2721

* * *

ZAPOSILILI SO SE V JULIJU IN AVGUSTU 1974

SOZD KPK

(skupno 1 delavec)

Milan Cilenšek.

AGROKOMBINAT LENART

(skupno 10 delavcev)

Gostinstvo in trgovine: Anica Korpár, Miroslav Danko, Branko Kmetič in Angela Raduha.

Kmetijski obrat Lenart: Stanislav Rola.

Skupne službe: Majda Bučar, Anica Krajnc, Milena Žizek, Ivanka Kraner in Alojzija Kocbek.

Učno razmerje je sklenilo naslednjih 11 učencev: Rajmund Lebrent, Franc Hameršak, Janez Kocbek, Slavko Molek, Dragica Mertrik, Marija Kraner, Janez Bauman, Srečko Stefič, Manja Pivec, Janko Ozmeč in Janez Snajder.

Štirikrat so visele črne zastave

Življenje teče svojo pot naprej. Porajajo se nova bitja, ljudje umirajo. Popolnoma naraven pojav, ki mu nihče — ampak zares nihče — ne more uiti.

A najsi bo smrt tako naraven pojav, kot je rojstvo novega bitja, je pretrganje življenjske niti vendarle najbridkejši dogodek v človekovem življenju. Še toliko bolj, če človek zapusti svoje najdražje, in še huje, če je bil pokojnik njihov skrbnik.

Človekov zadnji odhod pa povzroči bol tudi v krogu, kjer je bil njegov drugi dom — v krogu tovarišev na delovnem mestu, s katerimi je delil dobro in slabo. Za njim ostaja praznina, in silno dolgo časa mine, preden je vrzel izpopolnjena.

V naši veliki delovni skupnosti so v juliju, avgustu in septembru kar štirikrat visele črne zastave — štirje naši delavci so za vedno zatisnili oči. Tako kot so jih njihovi sodelavci povsod v velikem številu pospremili na njihovi zadnji poti, tako so jim tudi v Naši poti namenili naslednje tople besede v slovo:

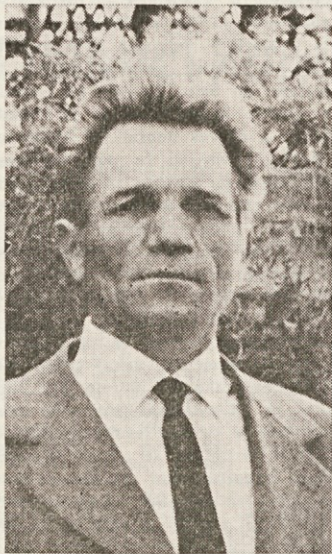
Alojz Škafar

Dne 8. julija 1974 nas je pretresla žalostna vest, da je tragično preminil Alojz Škafar, kmetijski delavec v obratu Jarenina.

Rodil se je 1. maja 1933. leta v Odrancih pri Murski Soboti. Kot sezonski kmetijski delavec se je zaposlil na obratu Jarenina od 9. aprila 1956 do 31. decembra istega leta. Spomladi 1957. leta je bil sprejet za stalnega kmetijskega delavca ter je na obratu Jarenina delal vse do 8. julija 1974, ko ga je usoda iztrgala iz našega kolektiva. V večernih urah se je šel kopat ter v ribniku Pernica utonil.

Pokojni Alojz se je februarja 1959 poročil s kmetijsko delavko v obratu Jarenina Štefko Ribič. V zakonu so se jima rodili štirje otroci, ki so vsi še nepreskrbljeni.

Vsa službena leta je naš tovariš Alojz vestno delal v kmetijski proizvodnji. Vsi, ki smo ga poznali in z njim delali, ga bomo ohranili v trajnem spominu. F. S.

Anton Cafuta

Dne 18. avgusta 1974 nas je nepričakovano, a za vedno zapustil naš dolgoletni sodelavec in dober tovariš Anton Cafuta z Gorce.

Pokojni Tonek — kot smo ga klicali — je bil rojen leta 1932 in je že od rane mladosti vseskozi delal v haloških vinogradih. Leta 1954 se je zaposlil pri tedanjem Kmetijskem gospodarstvu Podlehnik kot vinogradniški delavec in to delo z veseljem opravljal vse do svoje prerane smrti v sedanji delovni enoti Podlehnik Kmetijskega kombinata Ptuj. Z njegovo smrtjo smo izgubili dobrega in veselega delovnega tovariša, ki ga bodo sodelavci težko pozabili. Naj mu bo lahka domača zemlja, ki jo je neizmerno ljubil! V. S.

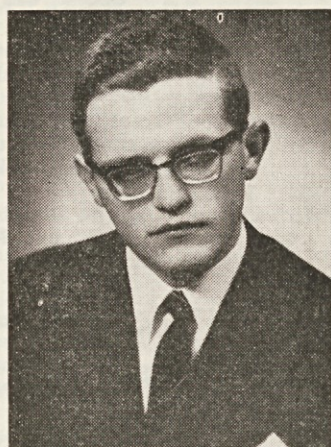
Anton Vinko

V četrtek, 22. avgusta, se je v Lancovi vasi razširila vest o hudi delovni nesreči, ki se je zgodila Vinkovemu Tonetu. Domači in sosedi so v grozi spoznali, da mu sami ne morejo pomagati, pa tudi takojšnja pomoč zdravstvene službe je žal bila neuspešna. Preminil je na domačem dvorišču ob nesrečni žagi, ki mu je ustavila kratko življenje.

Pokojni Anton Vinko je bil rojen 1946. leta v Lancovi vasi 47. Ze v drugem letu je izgubil očeta ter ostal s sestro in bratom pri materi. Kljub tako žalostnemu otroštvu ga je mati vzgojila v dobrega človeka.

Na farmi prašičev se je zaposlil že ob njeni ustanovitvi leta 1964 in delal na njej vse do tragičnega četrtka. Na delovnem mestu je bil vesten in marljiv delavec s polno mero čuta odgovornosti za zaupane mu dolžnosti. V glavnem je opravljal odgovorno delo kurjača, prav tako pa tudi vsa druga potrebna opravila. Med sodelavci je bil priljubljen in zaželen.

Vest o tragični smrti je na farmi bolno odjeknila. Zavedali smo se, da bomo težko izpopolnili nastalo izgubo. Tone se tako kljub zvestobi svojemu kolektivu ne bo

mogel udeležiti bližnje obletnice farme, ki jo pripravljamo.

Pokojni Tone se je leta 1969 poročil in se preselil na novi dom na ženino domačijo, kjer je bil sprejet z veseljem in željo, da bi bil vsem dober in da jim bo pomagal pri domačih opravilih. Zapustil je ženo in hčerko. Tudi žena je naša sodelavka in vsi ji izrekamo sočustvovanje. Hčerkički Silvi pa želimo, da izgubo očeta zamenja s še večjo ljubeznijo do matere in s pridnostjo dokaže, da je vredna svojega očeta. Kolektiv

Jože Thaler

končal živinorejsko šolo v Sentjurju pri Celju. Svojo delovno pot v poklicu je pričel leta 1949 v Medlogu ter na ekonomiji Zvanek pri Celju.

Že od leta 1955 pa je delal na mariborskem področju (KG Radvanje, Zrkovci, KZ Pesnica) ter v rodovniški službi živinorejsko-veterinarskega zavoda dolga leta kot molzni kontrolor. Ta delokrog je opravljal tudi pri nas v kolektivu Agrokombinata Maribor od 1. decembra 1962 pa vse do druge polovice julija letos, ko je bil premeščen v trgovino s kmetijskim reprodukcijskim materialom.

Svoje delo v živinorejski službi je opravljal samostojno, zelo vestno ter kljub najtežjim delovnim okoliščinam z veseljem. Zaradi ogroženega zdravstvenega stanja je bil prisiljen opustiti naporno terensko delo v živinoreji in prevzeti drugo delo — delo pod streho. Vendar svojega dela v živinoreji še ni predal nasledniku. Dogovorili smo se, da ga bo predal po dopustih, ko se vsi vrnemo.

Vrnili smo se in čakali nate, Jože, da prideš tudi ti. Vse je še tako, kot je bilo takrat, ko si odšel v prtiličje, nedaleč od nas, kot da bi odšel začasno. In vendar te več ne bo nazaj. Ne bo te več k tvoji družini, k tvojima otrokoma, nič več na domačijo v Vukovju in k tvojim sestram in bratom.

Naj tvoj lik, topel in človeški, pomaga živeti vsem, ki so te imeli radi. Sodelavci

Anton Grabljevec - magister veterine

Tiho in skromno se je odpravil v Ljubljano, da bi 10. septembra 1974 na Veterinarski fakulteti ubranil magistrsko delo, ki ga je dokončal junija meseca.

Tovariš Anton Grabljevec namreč, 31-letni diplomirani veterinar, vodja reprodukcijske službe in umetnega osemenjevanja svinj v TOZD Farma bekonov Draženci Kmetijskega kombinata Ptuj.

Tih in skromen, kot je, je prišel v pisarno direktorice farme bekonov Danice Vukovičeve, kjer sva se v miru pogovorila o tem njegovem velikem uspehu.

Prehud izpad v poletnih mesecih

Vzroki, ki so tovariša Toneta privedli do odločitve za študij na tretji stopnji fakultete, so bili predvsem velike razlike v brejosti svinj v poletnih mesecih v primerjavi z zimskimi.

In tovariš Tone je pripovedoval:

»Na vsak način sem hotel dognati vzroke, kako to, da se je pri svinjah spolni cikel, ki se sicer prične enaindvajseti dan, pričel v juliju in avgustu med devetindvajsetim in šestintridesetim dnevom. Domneval sem celo, da je bila vmes embrionalna smrt.

Naša farma bekonov je pravzaprav tovarna, in zaradi tega si nismo smeli več dovoljevati tako močnega izpada proizvodnje svinj, kot je bil v poletnih mesecih prav zaradi podaljšanega spolnega ciklusa.

V popolnem nasprotju s tem pa so bile v zimskih mesecih — v januarju in febru-

arju — prasiatve toliko zvečane, da je bilo pujskov znatno več, kot jih zahteva naša tehnologija.

To so bili torej vzroki, ki so Antona Grabljeveca privedli do tega, da je sam in s sodelavci tri leta raziskoval ta pojav ter izsledke raziskovanja uporabil za magistrsko delo, ki mu je dal naslov: Vpliv klimatskih sprememb v letnih sezonah na Dravskem polju na plodnost in rodovitnost svinj.

Pri študiju na tretji stopnji sta mu bila mentorja prof. dr. Oskar Böhm ter dr. Franca Černe, višji znanstveni delavec Veterinarsko znanstvenega zavoda v Ljubljani.

Izsledki tovariša Grabljeveca bodo naši farmi bekonov nedvomno koristili; v farmi se jim bodo skušali približati ter v juliju in avgustu dvigniti plodnost svinj, s čimer bi vzpostavili ravnovesje prirasta.

Še doktorat?

Seveda me je zanimalo, če tovariš Grabljevec načrtuje tudi doktorsko disertacijo.

»Sprva sem sicer nameraval takoj nadaljevati raziskave na tem področju, tako da bi ta pojav v doktorski disertaciji raziskal do kraja,« je dejal naš mladi magister in nadaljeval: *»Toda sedaj sem potreben počitka. Že tako sem ženo ter dveinpolletnega sinčka Klemena preveč prikrajšal, s tem da sem se jima bil primoran odrekati. Ne vem — morda se bom čez nekaj časa povrnil k študiju, vendar vsaj za sedaj ne.*

Poleg tega pa že pripravljam eksperimente za zmrzovanje merjaščevega semena. To delo mi sicer ne bo vzelo veliko časa, a kljub temu toliko, da sem bil primoran preložiti letni dopust.

Tovariš Anton Grabljevec je Dolenjec, doma iz Šentvida pri Stični. Leta 1969 je končal študij na Veterinarski fakulteti v Ljubljani ter se zatem zaposlil na Veterinarski postaji Krško, kjer je nekaj časa nadomestoval odsotnega terenskega veterinarja. Zatem je bil pol leta v Agrokombinatu Barje pri Ljubljani vodja prašičerejske proizvodnje, od novembra 1970 in vse do slej pa je zaposlen v naši farmi bekonov, kjer je vodja reprodukcijske službe in umetnega osemenjevanja svinj.

Zelo zanimiva je misel, ki mi jo je izrekel, preden sva se poslovila: *»V biologiji ena in ena ni vedno dve; lahko je tri — lahko je pa tudi ena in pol!«*

Za Cvetkom Dopliharjem, sedanjim direktorjem Kmetijskega kombinata Ptuj ter vršilcem dolžnosti generalnega direktorja združenega kombinata, je Anton Grabljevec tako že drugi veterinar v naši farmi bekonov, ki je ubranil magistrsko delo. Toda tudi diplomirana veterinarja Boris

Kašman in Ivan Jurkovič, ki sta prav tako zaposleni v naši farmi, sta se vpisala na tretjo stopnjo visokošolskega študija.

Doseči tako visok naslov zlasti v tako mladih letih, kolikor jih ima tovariš Anton Grabljevec, je vsekakor izreden uspeh. In prav zato mu nedvomno vsi delavci združenega kombinata ob tem uspehu izrekamo naše najpristnejše čestitke!

Milan Cilenšek

Nova pota v lenarškem turizmu

V soboto, 7. septembra 1974, so Lenarčani prvič uresničili pobudo komercialne Agrokombinata: turiste zvabiti neposredno v sadne nasade!

Tako se je 42 turistov iz Ljubljane v organizaciji železniške turistične agencije Transport — turizem — gostinstvo (TTG) z vlakom pripeljalo v Maribor, odkoder so z avtobusom nadaljevali pot čez Duplex in Koreno do Selc. Tam so se napotili v nasade hrušk, kjer si je vsakdo lahko z dreves nabral tri kilograme hrušk. Zatem so se pod vodstvom konservatorja Zavoda za spomeniško varstvo Maribor Mirka Šoštarčiča odpeljali v Lenart, nato pa v restavracijo Črni les, kjer so imeli kosilo. V poznih popoldanskih urah so se Ljubljanci vrnili v Maribor in od tod z vlakom domov.

Pri prvem obisku ljubljanskih turistov je sicer bilo nekaj večjih spodrseljajev: tako bi moralo biti turistov za tri avtobuse (toliko je namreč bilo v Črnem lesu pripravljenih kosil); turisti bi se morali iz Maribora napotiti takoj do Črnega lesa, odkoder bi se pod vodstvom mariborskega vodiča napotili v Lenart, Gradišče in Zavrh, šele nato pa v Selce in mimo Hrastovca do Črnega

lesa; tako pa so zaradi nedorečenega dogovora mariborski vodič in tudi naši tovariši v Črnem lesu čakali polne štiri ure; nadalje, Ljubljanci v nasade niso ponesli le trikilogramskih vrečk, temveč tudi mreže in aktovke, s čimer je bila seveda kalculacija prodanega sadja temeljito spremenjena. V prihodnje si niti Agrokombinat Lenart niti agencija TTG ne bosta smela več dovoljevati takih napak.

A ne glede na navedene spodrseljaje je zamisel Lenarčanov vredna vse pozornosti. S takimi akcijami bodo namreč dosegli trojni uspeh: prodali bodo več sadja, v gostišče Črni les bodo privabili več gostov, turistom pa bodo močno približali prelepe Slovenske gorice. Vsi Ljubljanci so si namreč bili edini, da je taka turistična akcija več kot odlična; prav vsi so namreč bili izredno zadovoljni. Zaradi tega so se Lenarčani dogovorili še za nadaljnje sodelovanje z agencijo TTG.

Lenarški turizem je tako po zaslugi Agrokombinata intenzivno začel svoje novo obdobje. Morda bi kazalo tako obliko turizma razširiti tudi na druga območja združenega kombinata.

M. C.

NAČRTOVANJE KADROV IN ŠTIPENDIRANJE

(Nadaljevanje z 11. strani)
več stipendij namenjamo za poklice: diplomirani veterinar, mesar-klavničar, mesar-predelovalec in mesar-prodajalec.

Vsekakor se precej delavcev še dodatno izobražuje ob delu, vendar teh podatkov nimamo — vsaj ne za večino delavcev. Nameravamo pa v kratkem času tudi te podatke urediti, ker so vsekakor pomembni za delovno organizacijo.

V preteklih letih je delovna organizacija dala precejšnja sredstva za to vrsto izobraževanja, predvsem za pridobitev poklica poslovodje-delovodje pri Poklicni živilski šoli v Mariboru, saj je obisko-

valo to šolo v preteklih štirih letih okoli 80 delavcev, ki jim je delovna organizacija plačala šolnino in omogočila študijski dopust.

Vsekakor pa bo morala delovna organizacija v prihodnje v okviru možnosti dajati določene ugodnosti, do česar nas zavezuje družbeni dogovor o kadrovski politiki — seveda ob pogodbeni ureditvi obojestranskih obveznosti tako delovne organizacije kot delavca, ki se šola.

Pavla Žizek

DEFINICIJA

Skok čez zakonski plot je telovadna prvina, ki ne zahteva posebnega treninga.

Anton Grabljevec, magister veterine: *»Organizirana proizvodnja svinj zahteva tudi enakomeren prirast. Izpada svinj si ne moremo več dovoljevati!«*

„Premalo je stalnih delavcev!“

Dvakrat dnevno brni njegov moped po vrhu Slovenskih goric od Zavrha do Selca in nazaj. Ni dolga ta pot — le tri kilometre v eno smer. A če se to ponavlja iz dneva v dan, iz meseca v mesec, se tudi kilometri nabirajo!

Le kdo od Zavrčanov in Selčanov ne pozna Zepeka — tako ga namreč kličejo! Dejanjsko pa mu v rojstnem listu piše: Ime in priimek — Jože Kocbek. Rojen — 16. septembra 1928 v Črmljenšaku.

Ko sem se hotel z njim pogovoriti, sem moral v manjšo sobico na sedežu obrata Selce lenarškega Agrokombinata; v osrednji pisarni je bila namreč električna puša pokvarjena, in tako nisem mogel vključiti magnetofona.

Pogovarjala sva se pravzaprav v začetku septembra — v času, ko je kot sadjar začel okušati sadove svojega celoletnega dela; tedaj so namreč že bili pospravili hruške viljamovke. In odtlej se sadje kar vrsti: za viljamovko še hruške kleržo, boskovka in pastorejvka, pa jabolka jonatan in zlati delišes. Samo kvalitetne sorte sadja.

»Sto štirideset vagonov sadja bomo imeli letos,« mi je dejal, ko sem ga povprašal, na kolikšen pridelek računajo. »Vsakega po sedemdeset vagonov.«

»Je to poprečna ali dobra letina, tovariš Zepek?«

»To je že dobra letina,« mi je odvrnil. »Resda je nekoliko slabša od lanske, toda letošnje sadje je kvalitetnejše.«

Tovariš Jože Kocbek je polkvalificirani sadjar v obratu Selce in je skupinovodja. Takole je povedal o svojem delu:

»Dva skupinovodja sva tod, in redno zaposlenih je sedemnajst delavcev. Ker pa je to premalo, po potrebi zaposlujemo tudi sezonske delavce. Tako formiramo skupine po pet, deset in tudi dvajset ljudi — odvisno pač od trenutnih potreb.«

Delamo pravzaprav skozi vse leto: pozimi popravljamo zaboje za sadje, brž pa, ko sneg skopni, moramo že v nasade; tam je vedno dovolj dela. Ze samo obrezovanje drevja traja na primer do konca maja.«

»Sedemnajst redno zaposlenih pravite, da je premalo?«

»Da. S sezonskimi delavci je namreč tako, da minejo skoraj tri leta, preden se izurijo — na primer — pri obrezovanju, ki je vsekakor naše najzahtevnejše delo. Več bi morali imeti stalnih delavcev!«

»Tovariš Kocbek, kolik je vaš osebni dohodek?«

»Ja, poprečno zaslužim do dva tisoč dinarjev. Vendar delam občutno več kot sedem ur dnevno.«

»Če ste v prejšnji številki Naše poti prebrali moj pogo-

vor s Feliksom Kolmaničem v tovarni Košaki, ste lahko ugotovili, da vlada med delavci tamkaj izredno tovarištvo. Lahko zapišem tako tudi o vaših odnosih?«

»Na vsak način! O vseh naših delavcih se lahko izrazim pohvalno — tudi o sezoncih, in na vestnem delu vseh ljudi temeljijo tudi naši dobri medsebojni odnosi. Če pa že pride do kakšnih nasprotij, jih uredimo v obratu samem.«

Tako sva kramljala s tovarišem Zepekom. Ko pa sva se lotila težav, mi je tovariš Zepek zaupal:

»Edno to mi ne ugaja, da nimamo urejene tople malice. No, upam, da bo to v kratkem urejeno — tako so nam bili namreč v Lenartu obljubili.« (Op. ur. Zvedeli smo, da je ureditev družbene prehrane v Selcah pripravljena za sejo sa-

moupravnih organov, in če se ne bo kaj zataknilo, bo to urejeno v mesecu oktobru.)

Na vsak način me je zanimala tudi Zepekova družbena dejavnost. Zvedel sem, da je član centralnega delavskega sveta Agrokombinata Lenart in član sindikalnega odbora. V Selcah pa imajo sindikalni pododbor, v katerem je naš tovariš Kocbek prav tako aktiven član.

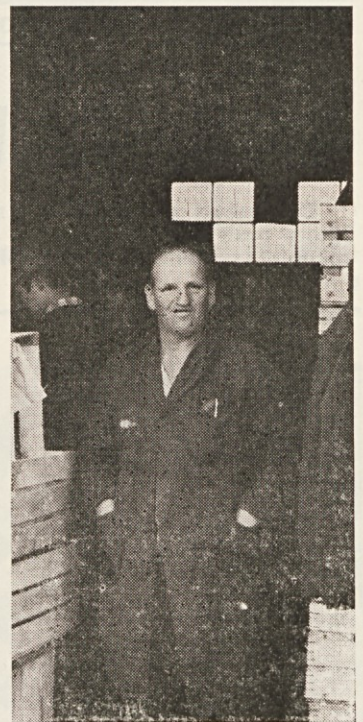
»In družina?«

»Žena Jožefa doma gospodinji, sin Branko pa je pri vojaki,« je Zepek dejal.

Sicer pa imajo na Zavrhu hišo, dva hektara zemlje, v hlevu pa kravo in pet prašičev. Tako Kocbekovim dela nikdar ne zmanjka.

Zešel sem še Zepekovo mnenje o združenem kombinatu. Takole je povedal:

»Pred združitvijo so nam dejali, da bo v združenem kombinatu mnogo bolje. Manj težav bo pri prodaji pridelkov, laže bomo uvažali kmetijske stroje — ipd. Upam, da bodo vsi ti lepi obeti dejansko tudi uresničeni!« je ob koncu dejal naš tovariš Jože Kocbek. Milan Čilenšek

Jože Kocbek: »Želim, da bi čimprej imeli tople malice...«

SINDIKALNI IZLET AGROKOMBINATA LENART NA PLITVICE IN V SLOV. PRIMORJE

Delavci kombinata in zasebni kmetovalci so se zlili v eno

Zeljjo članov kolektiva in kmetov kooperantov — skupni kolektivni izlet — smo v letošnjem letu uresničili 9. in 10. avgusta 1974. To pobudo so dali posamezni člani kolektiva in sindikalna organizacija. V ta namen smo izdali posebno okrožnico in pričeli zbirati interese. Odzvalo se je precej članov kolektiva kakor tudi naših kmetovalcev kooperantov; vseh skupaj se je sindikalnega izleta udeležilo 135 ljudi, tako da smo napolnili tri avtobuse. Minimalno vsoto je prispeval vsak član kolektiva, in sicer 120 dinarjev, družinski člani so prispevali po 200 dinarjev, kmetje kooperanti so prav tako prispevali po 120 dinarjev, njihovi družinski člani pa enako kot družinski člani delavcev — po 200 dinarjev. Ob prispevku obeh temeljnih organizacij združenega dela in prispevku sindikalne organizacije smo tako zbrali dovolj sredstev za izvedbo izleta.

Naša pot nas je vodila od Lenarta prek Ptuja in Zagreba do Plitviških jezer. Po ogledu le-teh smo napravili pot prek Vratnika, Senja in Reke do Koprja. V Koprju smo prenočili in se drugi dan odpeljali na kopanje v Simonov zaliv pri Izoli. Po kosilu smo nadaljevali pot prek Socerba do Skočjanskih jam. Ko smo si zname-

nite jame ogledali, smo nadaljevali pot proti domu.

Ta naš dvodneveni sindikalni izlet je bil z veseljem sprejet, imeli smo organizirano prehrano in seveda »nekaj dobrot s seboj«. Vzdušje na izletu je bilo proti pričakovanju zelo dobro, saj moramo posebej poudariti, da sta dva udeleženca izleta skrbela za glasbo z lastnima instrumentoma, tako da je bilo razpoloženje zelo veselo. Posebej moramo poudariti, da je precej ljudi prvič videlo lepote naše domovine na navedeni relaciji. Tudi na našem Jadranu so nekateri bili prvič in prvič okusili užitek kopanja v slani morski vodi. To velja še posebej za naše individualne kmetijske proizvajalce kooperante, ki trajno sodelujejo z našo delovno organizacijo. Tako se je delovni kolektiv s kolektivom naših kooperantov zлил v eno in nikjer ni bilo opaziti kakršnegakoli gručastva.

Tudi prevoz s strani Komunalnega podjetja Ptuj je bil odlično izveden in šoferji tega podjetja — Franček Lozinšek, Franček Repič in Edi Seruga — so nas varno pripeljali skozi celotno relacijo do doma in tudi sami poskrbeli za prijetno vzdušje na vsej poti.

Na celotni relaciji nas je vodil naš vodič Milan Čilenšek, novinar naše SOZD, sicer dolgoletni vodič pri Kompas, ki je s temeljito razlago enotno sklenil našo pot od začetka potovanja do povratka ter posamezne znamenite točke naše domovine orisal in vseh njenih naravnih lepota in podal temeljit zgodovinski pregled najpomembnejših krajev in dogodkov v njih. Tako so lahko udeleženci izleta mnogo pridobili in si osvežili zgodovino naših krajev, in sicer vse od nastanka posameznih krajev, skozi srednji vek ter prek dogodkov v narodnoosvobodilni borbi do danes.

Po naši oceni in po kasnejših razgovorih z udeleženci izleta lahko rečemo, da je izlet uspel in da si člani kolektiva kot tudi kmetovalci kooperanti želijo še več takšnih poučnih in zabavnih potovanj in srečanj. Tako so k dobro uspelemu izletu prispevali prav vsi — od organizacij v podjetju, samoupravnih organov, vodstva podjetja pa do organizatorja izleta, ki jim gre vsa zahvala.

Upamo da bomo prihodnje še organizirali takšna srečanja, torej na svidenje prihodnjič!

Ivan Bauman

Pred vstopom v čudovit nacionalni park Plitvička jezera so udeleženci poslušali razlago o tem biseru sredi Like. (Posnetek Leopold Hameršak)

Dekleta enakovredna fantom

Dve soboti zapored so na manjšem območju v bližini Maribora orali številni traktorji. 31. avgusta je bilo namreč področno, 7. septembra pa republiško tekmovalje traktoristov.

PODROČNO TEKMOVANJE ŠTAJERSKE REGIJE

Na področnem tekmovalju, ki je bilo na zemljišču v Pernici, se je pomerilo 48 traktoristov iz mariborske, ptujske in lenarške občine, med njimi pa so prvič bila tudi dekleta. Tekmovalje je bilo izvedeno v dveh kategorijah: za poklicne traktoriste in pa za mlade zadržnikove. Vsi udeleženci so tekmovali v oranju, spretnostni vožnji in teoriji. Teoretični del tekmovalja je zajemal vprašanja iz motoroznanstva, cestno-prometnih predpisov in samoupravnih odnosov.

Ekipna uvrstitev poklicnih traktoristov

	točke
1. Rače (AK Maribor)	927,10
2. Agrokombinat Lenart	868,67
3. Pesnica (AK Mb, TOZD KZ Mb)	841,63

Ekipna uvrstitev mladih zadržnikov

	točke
1. Pernica (KZ Maribor)	904,84
2. Rače — KZ	868,39
3. Rače — Ješenca	858,64
4. Svečina (KZ Maribor)	814,19
5. Rače — KZ (ženska ekipa)	800,50
6. Jakob (KZ Maribor)	774,84
7. Pesnica (KZ Maribor)	762,13
8. Fram (KZ Rače)	739,10
9. Ptuj (KK, TOZD Koop.)	537,43

Na vsak način moramo poudariti izredno visoko uvrstitev mladih zadržnikov iz Rač — Eme Ekart, Marjane Pungartnik in Zdenke Mustafa, ki so dokazale, da v ničemer ne zastajajo za fanti. Glede ptujske ekipe pa moramo povedati, da ni bila popolna, saj sta tekmovala le dva traktorista; zatorej tako nizko število točk.

Posamična uvrstitev poklicnih traktoristov

	točke
1. Marko Knez (Rače)	315,33
2. Stanko Kralj (Rače)	310,60
3. Franc Fras (Lenart)	308,07
4. Feliks Kralj (Rače)	301,17

Stanko Kralj: TRAKTOR JE ZATAJIL

Najbolje uvrščeni tekmovalci mariborskega področja na XVIII. republiškem tekmovalju traktoristov je bil 34-letni Stanko Kralj, traktorist v obratu Rače Agrokombinata Maribor. Tovariš Kralj je bil namreč najboljši tekmovalci v znanju teorije.

Po slovesni razglasitvi rezultatov je povedal tole: »Seveda sem zelo vesel in zadovoljen, da sem se tako uvrstil. Sploh nisem računal na tak plasman. Res pa je, da so bila vprašanja iz teorije zelo težka.«

Na vprašanje, kaj meni o uvrstitvi mariborske ekipe na sedmo mesto, je dejal:

»Zal smo imeli slab traktor — na njem se je pokvarila sklopka. Pa tudi za trening nismo imeli dovolj možnosti. Če bi imeli boljši stroj, bi računali na drugo ali tretje mesto. Prihodnje leto bomo zelo verjetno zopet tekmovali, toda le s pogojem, če bomo dobili dober stroj.«

M. C.

5. Alojz Vernik (Pesnica)	291,53
6. Drago Dobaj (Pesnica)	288,47
7. Jože Lorber (Lenart)	280,83
8. Franc Lorber (Lenart)	279,77
9. Franc Kurnik (Lenart)	279,13
10. Ivan Kupčič (Pesnica)	265,63

Posamična uvrstitev mladih zadržnikov

	točke
1. Stanko Kramberger (Pernica)	323,38
2. Vito Bauman (Rače)	314,13
3. Stanko Klemenčič (Pernica)	294,30
4. Andrej Vauhnik (Ješenca)	291,00
5. Ivan Purgaj (Pernica)	287,16
6. Jurij Dvoršak (Svečina)	289,13
7. Franc Vihar (Ješenca)	288,97
8. Ema Ekart (Rače)	287,43
9. Franc Meglič (Rače)	282,83
10. Franc Paskolo (Svečina)	281,23

Področno tekmovalje traktoristov je že tradicionalna vsakoletna prireditelj. Tu se traktoristi — poklicni in mladi — med seboj zblizajo. Tekmovalje pa je za vsakogar tudi koristno, saj je to redno preverjanje znanja in prakse vsakega posameznika. Ne nazadnje pa vsebujejo taka tekmovalja tudi športne vrednote.

Minulo področno tekmovalje je pokazalo velik napredek pri oranju. To pa je zelo pomembno, saj je od kakovosti oranjanja v marsičem odvisen pridelek poljščin na njivah. Škoda le, da odziv ni bil tolik, da bi lahko govorili o širšem tekmovalju tudi znotraj SOZD Kmetijsko prehrabeni kombinat. Navsezadnje zajema področno tekmovalje prav območje naše sestavljene organizacije združenega dela.

XVIII. REPUBLIŠKO TEKMOVANJE

Le teden dni za področnim tekmovaljem je bilo XVIII. republiško tekmovalje traktoristov in pa II. republiško tekmovalje mladih zadržnikov. Tudi to tekmovalje je bilo izvedeno na mariborskem področju: na zemljišču ob betnavskem gradu. Pokrovitelja letošnjega tekmovalja sta bila Skupščina občine Maribor in pa Agrokombinat Maribor.

Letošnjega tekmovalja se je udeležilo osem ekip poklicnih traktoristov ter deset ekip mladih zadržnikov; tudi tu so letos prvič tekmovala tudi dekleta — sestavljala so kar dve ekipi. Skupno 63 tekmovalcev je prišlo iz naslednjih krajev oziroma področij: Murske Sobot, Maribora, Zalca, Gorenjske, Ljubljane, Brežic, Kočevja, Bele krajine, Novega mesta in Nove Gorice. Štajersko področje je zastopala ekipa obrata Rače mariborskega Agrokombinata, ki je bila najuspešnejša na področnem tekmovalju, ekipo pa so sestavljali: Marko Knez, Stanko Kralj in Franc Fras.

Preizkus znanja v teoriji je bil izveden že dan pred praktičnim delom tekmovalja ter je zajemal vprašanja iz strojništva, motoroznanstva, vzdrževanja traktorjev, zaščite rastlin, agroklimne in prometnih predpisov.

Praktični del tekmovalja pa je zajemal spretnostno vožnjo ter oranje: poklicni traktoristi so morali preorati 50 x 20, mladi zadržniki in ženske pa 30 x 15 metrov velike parcele.

Ekipna uvrstitev poklicnih traktoristov

1. KIK Pomurka, 2. Ljubljana, 3. Gorenjska, 4. Kočevje, 5. Agraria Brežice, 6. Zalec, 7. Maribor, 8. Ljubljanske mlekarne.

Ekipna uvrstitev mladih zadržnikov

1. Murska Sobota, 2. Ljubljana-Vodice, 3. Novo mesto itd.

Posamična uvrstitev poklicnih traktoristov

Generalna uvrstitev: 1. Jože Marjoja (Pomurka), 2. Stefan Bukvič (Pomurka), 3. Janez Sočak (Ljubljana) itd.

Najboljši orač je bil Stefan Bukvič iz Pomurke, ki je bil večkratni državni prvak in je trikrat zastopal Jugoslavijo na svetovnem prvenstvu.

Najboljši v preizkusu teoretičnega znanja je bil Stanko Kralj iz Maribora.

Najboljši v spretnostni vožnji je bil Franc Svetek iz Ljubljanskih mlekarov.

Najboljši zasebni kmetovalec je bil Janez Zumer iz Ljubljane.

Najboljši tekmovalci, ki je nastopil prvič, je bil Vahid Kovačević iz Kočevja.

Posamična uvrstitev mladih zadržnikov

Generalna uvrstitev: 1. Koloman Kuzma (Murska Sobota), 2. Alojz Strucelj (Bela krajina), 3. Tone Ravnikar (Ljubljana) itd.

Najboljši orač je bil Koloman Kuzma iz Murske Sobot.

Najboljši v preizkusu teoretičnega znanja je bil Tone Ravnikar iz Ljubljane.

Najboljši v spretnostni vožnji je bil Stanko Kramberger iz Maribora. Najboljša mladinka je bila Kristina Blažič iz Ljubljane.

Najboljše ekipe so prejele pokale in diplome, najboljši posamezniki pa poleg tega še denarne nagrade in praktična darila.

Tudi republiško tekmovalje je pokazalo, da je v Sloveniji kader zelo dobrih traktoristov. Seveda pa je treba pomisliti tudi na področna tekmovalja, ki so selektivna; le zmagovalne ekipe s področnih tekmovaljev se lahko uvrstijo na republiško.

Letošnje republiško tekmovalje, ki je bilo po vrsti že osemnajsto, so priredili Kmetijsko tehniška komisija pri Zvezi organizacij za tehnično kulturo Slovenije, Republiška konferenca Zveze mladine Slovenije in Zadržna zveza SR Slovenije. Močan pečat tekmovalju pa so dali tudi številni predstavniki kmetijskih organizacij Slovenije ter družbenega in političnega življenja Slovenije in Maribora.

Besedilo in posnetki: Milan Cilensek

Start zadnje skupine traktoristov

Na minulem področnem in republiškem tekmovalju so se prvič pomerila tudi dekleta, ki so se odločno postavila po robu svojim moškim tovarišem.

Ekipa traktoristov obrata Rače mariborskega Agrokombinata, ki je zastopala mariborsko področje in ki se je uvrstila na sedmo mesto; z leve: Franc Fras, Stanko Kralj, vodja ekipe Simon Stubičar in Marko Knez.

NASO POT, glasilo delovnih skupnosti sestavljene organizacije združenega dela Kmetijsko prehrabeni kombinat s sedežem v Ptuj, izdaja delavski svet SOZD. Glasilo ureja uredniški odbor: Ivan Bauman, Miro Bauman in Franc Kovačič (Agrokombinat Lenart), Anton Pučko, Rezika Sajevec in Marjan Simon (Agrokombinat Maribor), Silva Gorjup, Ciril Kolarič in Franc Tetičkovič (Kmetijski kombinat Ptuj) ter Maks Budja, Danica Humar in Jože Murko (Tovarna mesnih izdelkov Koški Maribor). Predsednik uredniškega odbora ter glavni in odgovorni urednik Franc Tetičkovič, lektor in tehnični urednik Milan Cilensek. Glasilo izhaja mesečno v nakladi 4500 izvodov ter ga prejemo vsi prejemniki brezplačno. Prispevke pošiljajte na naslov: Kmetijsko prehrabeni kombinat, uredništvo Naše poti, 62250 Ptuj, Muzejski trg 2, telefon 77-351, interna 30. Rokopisov in slik ne vračamo. Tiska Ptujška tiskarna, Ptuj, Jadranska 17.